

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28 — Cor.
Pe jumătate an 14 — „
Pe 3 luni . . . 7 — „
Pe o lună . . . 2-40 „

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40 — franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zrluyi N-rul 1/a.

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Loc deschis costă șirul 20 fl.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ROMÂNUL

A. S. R. Principele Carol al României la Vălenii-de-Munte.

O veste primită dela București, publicată la timp în ziarul nostru, ne-a adus știrea că în anul acesta, cursurile de vară dela Vălenii de Munte, vor fi onorate și cu prezența A. S. R. a Principelui Carol al României. Iar inaugurarea lor, în ziua de 1 Iulie st. v., se va face, de către însuși I. P. S. Mitropolitul Primat al României, Conon.

Această veste, în forma ei simplă, cum a fost exprimată, cuprinde un fapt de o așa semnificație și atât de îmbucurătoare încât nu credem să existe român cu simțire și cu pricepere pentru lucrurile din Tară, care să o fi citit fără o surprindere plină de bucurie.

Pentru că în viața unui neam, rare-ori năzuințele curate ale unor oameni, au putut să primească o satisfacție atât de strălucită și de meritată, cum e aceea, care îi este dat să o aibe, dintr'unloc atât de înalt, mișcarea mântuitoare a d-lor Iorga și Cuza, și de care ne dă de știre această veste.

Dacă acum trei ani, când s'au început cursurile de vară dela Vălenii de Munte, ai fi întrebat pe vre-unul din numeroșii bărbați înțelepți ai României, care țin să te uimească la fiecare moment, cu precizie-nea vederilor lor „realiste” în toate domeniile vieții naționale, dacă l'ai fi întrebat, ce părere are despre această încercare

a dlui Iorga de a face pentru românii setoși de ideal și de cultură sănătoasă, un centru de vară, unde recreându-și trupul să și poată înviora și sufletul — prin ascultarea celor mai de seamă bărbați de adevărată cultură ai României, — de sigur nu ar fi ezitat o singură clipă să-ți spue cu zâmbetul de extremă superioritate ce le flutură întotdeauna pe buze:

Iorga? Vălenii de Munte? o utopie, nene.

Astăzi utopia dlui N. Iorga este o strălucită realitate.

La opera pornită cu îndărătnica energie și cu asprul optimizm pe care numai adevărații creatori le cunosc, de către d-nii N. Iorga și A. C. Cuza, s'au alăturat rând pe rând cele mai distinse personalități.

Vălenii de Munte au ajuns un centru de cultură de unde, cugetarea și simțirea românească, iradiază în toate părțile locuite de români îmboldind neconținut energia națională.

Astfel aproape de mândra Sinaie, din care bogăția românească a făcut o cetate de strălucire materială, munca neobosită a celor doi mari profesori ai neamului, a ridicat o cetate a sufletului românesc, mai puternică decât toate bogățiile, căci singure puterile sufletești sunt în stare să scape neamul de primejdiile de orice fel.

Iar importanța acestei opere recunoscută anul trecut de către ministrul de instrucțiune al României, astăzi vine să o consfințească însăși Casa Domnitoare, prin trimiterea Principelui Carol odrasla augustă care personifică speranțele de viitor ale României.

Ce vor zice în fața acestui fapt, înțelepții cu vederi „reale?”

Înțelege-vor semnificația acestui gest, ori vor continua să disprețuiască gloriile noastre naționale și să creadă că nu este demn de admirat decât ceace vine sub firmă străină?

Slabă nădejde.

Una din mizeriile acelor care reprezintă o epocă al cărei ceas a sunat este tocmai aceea de a nu vedea ce se petrece în jurul lor.

Preocupați de patimile lor trecătoare, ei își închipuie că acestea constituie problemele cele mai esențiale ale neamului și în zgomotul infernal ce-l fac, în lupta pentru satisfacerea lor, ei nu au urechi pentru nimica din ceiace nu se referă la nimicinia preocupărilor lor pe care le cred chestiuni de eternitate pentru neam.

Dar pe când ei se zbat la suprafață, în decorurile vechi ale vieții naționale care pe scena istoriei nu se schimbă decât în clipa din urmă, în sufletul național al neamurilor pe care Dumnezeu nu voiește să le piarză, necesitatea de prefacere își urmează efectul de reînnoire.

Ideile reprezentate de oamenii cărora le este dat să intruizeze epocile de regenerare, își fac drumul lor încet dar sigur, pregătind irevocabila schimbare a stărilor materiale.

Fericit este poporul ai cărui factori politici, înțeleg înainte de a fi prea târziu aceste accente și cari, înțelegându-le, știu să meargă în calea lor.

Onoare și glorie se cuvine acelor factori al căror ochiu ager, poate să prinză

Informațiuni literare

I. U. Soricu, *Florile dalbe* (1912). Prețul 2 lei.

Dintre poezii despre cari am vorbit până acum d. I. U. S. are cele mai multe greșeli metrice: Neglijența aceasta par'că spune că de haina sa nu prea vrea să se îngrijească migălos poetul; că sinceritatea expresiei îl împiedecă de-a căuta gândului său alte forme, alte cuvinte, cari ar împlini perfect măsura versului, dar poate nu ar mai exprima cu aceeași exactitate idea.

Versul său are și altă asprime: În tot volumul abia de se vor găsi vre-o douăzeci de poezii care să nu fie iambice, să nu sue, uneori să nu apese obositor respirația. Versul iambic este, ce-i drept, energic, are foc, dar are prea mult, când nimic nu-l mai intrerupe. În iamb este voință este pasiune, este înaintare, este zor și pătrundere, dar de-astădată el nu mai dă nici o odihnă. Par'că poetul și-a zis: Eu mi-aleg versul care îmbracă firește pasiunea mea, ideile mele și cu aceasta mi-am împlinit datoria către mine; iar către alții nu am nici una de împlinit. Și astfel preferi să ne dea un volum mare de 164 de pagini, corind cetitorului oarecare voință, ca să-i învingă totdeauna forma.

Așezându-l acum în desvoltarea istorică a literaturii noastre, constatăm că influențele ce le simțim în opera sa nu sunt de cele vechi, ci numai nouă: Din V. Alecsandri și M. Eminescu abia se

simte câte-o licărire, în câteva versuri; dar George Coșbuc și Octavian Goga l-au înrîurit într-o măsură necontestabil decizivă. În stilul lui G. Coșbuc sunt scrise *Fugi bade, Muștrare, Surata, Să nu mai vii*: icoane țărănești, cu dor nelegiuit, cu fatalități de sentiment naiv, cu mândrie și cu ură țărănească. Iar dela O. Goga I. U. S. are culoarea religioasă a descrițiilor sale, care a găsit, fără îndoială, un prim teren primitiv, dar care la Goga s'a manifestat, în acest fel, *mai întâiu* și deci numele lui trebuie să-l poarte. De Goga aduc aminte și câteva amănunte. El zisese, de ex.:

Să' înfrățesc cu vulturul din zare;

iar I. U. S. repetă des „înfrățirea”, ca d. ex. în

Să înfrățestl cu răsăritul
Gântul meu înlântuit. Etc.

Afară de G. Coșbuc și O. Goga I. U. S. a mai avut un maestru; un aromân pe care numai subțirica pătură jidano-greco-bulgară a literaturii nouă a început să-l disprețuască — și'l mai disprețuiesc și câțiva români fără busolă —; un anonim care se apără cu tăcerea-i grandioasă și cu producția lui seculară: poporul nostru, ale cărui idei se ivesc la I. U. S. stilizate și ale cărui forme îmbracă ideile lui personale. În mijlocul deșanțatei propagande antipoporaniste este un semn de bun simț și de judecată ncamețită, de modernități rău înțelese să rămâi aproape de baștina ta și să derivi din inima și graiul nației tot ce se poate ri-

dica în sus, până la rafinarea culturii tale și gustului tău. Pentru acest bun simț trimit și eu d. I. U. S. o felicitare specială. O trimit și pentru ce a derivat din nația sa: pentru *Frângurele* (I, II, III); pentru *Dorul* și pentru *Coboară, noapte*, din care voiu da și proba:

Pacea nopților cu stele
O trimită minții mele,
Dorul să'mi adoarmă lin,
Cum adoarme albul crin
Și visează 'n nopți pustii,
Cum s'abat în zori de zi
Aripi dragi de flutură
Roua să i-o scuture.
(Cătră noapte, în *Coboară, noapte*.)

Din fund de zare
Luna sus răsare;
Luna și c'o stea
Știe jalca mea.
Soră întristată,
Noapte fermecată,
Lângă caldu'ți ain
Firea doarme lin,
Numai eu stau iar
Stâncă de hotar.

(Dorul.)

Cuculo, haiducule,
Tu pribeag și eu pribeag
Drag mi-e dorul verde, drag.
Vino să ne împrietonim
Și-amândoi să haiducim,
Să pornim în zori de zi,
Văile când s'or trezi;
De ne-or da, de nu ne-or da,
Noi cu sila vom lua:

peste furtuna patinilor de toate zilele, noua viață ce începe să freacă în organismul național și care știu să prețuiască, tăcerea sfântă a muncii adevărate.

Glorie și iubire se cuvine din partea poporului său Casei Domnitoare din România, în frunte cu augustul Rege, care a hotărât să acorde această înaltă atenție gândirii și simțirei române.

În înălțimea augustului său tron, înconjurat de slava unei domnii strălucite, Regele Carol I-ii a dovedit că nu trăiește izolat de inimele supușilor săi.

Nimic din ceace se petrece în sufletul național nu este stăin de sufletul său.

Astfel zilele trecute, închinând fruntea sa încoronată cu coroana de oțel, în fața chipului de bronz a lui Cuza-Vodă, Regele Carol a arătat ca Dinastia națională este în deplină comuniune sufletească cu poporul său în cultul față de amintirea sfântă a înaintașului său și față de cultul croilor trecutului românesc.

Astăzi, hotărând trimiterea odraslei princiare la Văleni, dovedește că Dinastia este în unison cu sufletul național, în ce privește aspirațiile prezente și speranțele de viitor.

Înțelege-va acest gest și acea parte din clasele superioare din România care continuă să considere cultura națională ca un lucru nevrednic de ele și care continuă să-și trimită odraslele în centrele pline de ispite ale apusului, de unde se întorc cu sufletul înstrăinat?

Nu știm.

În tot cazul Suveranul României cu ochiul său clar văzător a anticipat și de astădată asupra clasei suprapuse.

Iar cât pentru d. Iorga și Cuza dimpreună cu toți luptătorii, care se ostenesc pentru înălțarea României prin cultivarea și asanarea sufletului românesc, momentul duos, în care blondul principe, făt frumos al speranțelor României, va lua loc printre auditorii lor îi va răscumpăra de multe nedreptăți și dușmăni încercate în aprigul lor apostolat.

Trialismul. Profesorul Segvich, unul dintre șefii partidului autonom croat, publică în numărul de ieri al ziarului „Reichspost” un articol despre tulburările actuale din monarhia austro-ungară. Autorul articolului spune, că în chestiile cari interesează pe ambele state, trebuie să decidă o corporație legislativă comună. Segvich declară, în numele partidului autonom, că Croația este învoită să intre în această corporație legislativă comună, în schimb însă pretinde unificarea țărilor croate din sudul monarhiei într'un singur corp autonom.

Ziarele ungurești, firește, protestează în contra părerilor profesorului Segvich, și somează guvernul unguresc, ca să împiedece lansarea unor astfel de planuri primejdioase.

Reformele militare în Austria. Dupăcum am amintit în numărul trecut al ziarului nostru, președintele interimar al cabinetului austriac, baronul Heynold a declarat șefilor de partid că discuția reformelor militare trebuie să fie terminată, sub orice condițiune, în a doua cetire până la 25 iunie, deoarece în caz contrar va fi silit să puie în aplicare §-ul 14.

Italianii liberali au hotărât să voteze în contra proiectului, pentru că nu pot primi timpul de serviciu la marină stabilit în proiect. La atitudinea ostilă a italienilor a contribuit mult și indiferența ce o observă din partea guvernului în chestiunea universității italiene.

Asociațiunea socialistilor cehi în răspunsul său immanat ieri ministrului Heynold accentuând trebuința unei modificări radicale în proiect, spune: „Ca partid serios nu putem renunța la dreptul nostru de a cere să ni-se dea ocaziune în parlament de a discuta temenice amănuntele proiectului și eventual a modifica aceea ce ar atinge interesele poporului. Contestăm hotărât legalitatea proiectului votat de camera ungară și protestăm cu energie în contra tendinței guvernului de a aplica și la noi aceleași măsuri arbitrare.

Creștinii sociali doresc ca reformele militare să fie rezolvite cât mai grabnic cu putință, atât în comisiuni cât și în fața plenului camerei și din partea lor vor face tot posibilul pentru înlăturarea tuturor piedicilor. Prin introducerea serviciului de doi ani se împlinește o veche dorință a poporului, dreptacea partidul creștin-social votează cu bucurie reformele militare.

Bilinski în Bosnia. Ministrul comun de finanțe Bilinski arată un deosebit interes pentru instituțiile sociale și culturale din Serajevo. Ieri a vizitat școala sârbească ortodoxă de fete, societățile ordinului augustin și St. Iosif, școala de pedagogie, gimnaziul și școlile reale. După amiazi a conferit timp mai îndelungat cu locuitorul Potiorek.

Bucurie neînțeleasă. În numărul de ieri al ziarului „Arbeiter Zeitung” din Viena a apărut un articol bine motivat în care autorul arată, că nu este deloc motivată bucuria cercurilor din Viena pentru faptul că Tisza prin cele mai mari ilegalități a trecut prin camera reformele militare, deoarece adevărul este acesta:

„Contele Ștefan Tisza a voit să dovedească Vienei, că toate dorințele ei numai prin oligarhie de poate obține mai bine; iar de altă parte el, Tisza, s'a nuzuit și spre aceea, ca să abată definitiv orice înclinare a Vienei de a acorda reforma electorală democrată, care înclinare în timpul mai recent și de altfel scăzuse mult. Prin faptul acesta Tisza a tradat din nou frica mare a oligarhiei de reforma electorală. Deci, scopul violărilor de drepturi comise de către Șt. Tisza a fost și este distrugerea totală a punții conducătoare la reforma electorală democratică... Ei, bine, înțelegem că adevăratii lui Tisza îl aplaudă, însă faptul, că acestora li-se asociază și de acei cari nu aparțin castei lui, dovedește cât de mare este prostia oamenilor”.

În cele următoare numitul ziar desaproabă zările austriace cari batjocoresc pe Justh și pe aliații acestuia.

Marile serbări din Iași.

III.

Iași, 29 Mai (11 Iunie).

O șezătoare țărănească.

În seara primei zile furnicarul de oameni a staționat până târziu pe străzile din centru, admirând, fie statuia acoperită de sus până jos de coroane, fie frumoasele jocuri de lumină colorată, fie artisticul joc zglobiu al stropilor de apă din fântănele special construite pentru aceste festivități.

Dar oricâtă lume iera pe străzi, cu greu ai fi mai găsit vre-un loc la teatrul în care avea loc festivalul de gală, la cinematografele și berăriile tixite.

În timpul acesta, câțiva iubitori ai țărănimii gândindu-se și la dansa, au dat o frumoasă șezătoare populară, care de sigur îi va urmări încă multă vreme pe cuminiții săteni, cari ascultau cu evlavie cuvintele calde și pe înțelesul lor ale profesorului Zelea Codreanu, discursurile pline de dragoste părintească ale profesorilor Cuza și Dr. Cosmovici, cuvintele de profet, însuflețite de cele mai intense anahoretice, ale aceluia căruia o lume întreagă i-a făcut zilele acestea în Iași ovații de neuitat: Iorga.

fara liccului internat.

Gingășia florilor
Și surisul zorilor,
Farmecul seninului,
Câmpul alb al crinului,
Aurul ponoarelor,
Șoaptele izvoarelor,
Să le ducem dragei mele
Pentru buze subțirele.

(Frângurele, III.)

Dincolo de aceste influențe începe originalitatea. Și întâiul ei semn este că poetul nu s'a despărțit de loc de om. Sunt poezi triste, ale căror opere sunt un ris nesfârșit, o veselie contagioasă. I. U. S. nu-i dintre aceștia. El scrie confesiunile sale sincere, fără calcul artistic: inima-i este pe limbă, inima-i vorbește. Ca să pricepi bine o poezie, unele poezii, trebuie să'l fi cetit întreg; numai așa înțelegi de unde au izvorât elementele unor strănii ce-o compun. Trebuie să cauți întâiu pe om, apoi să mai cauți odată și pe artist.

Cheia înțelegerii omului este străinătatea: străin a fost și singur în lume, dar voinic:

Să mă legini lin
Că-s voinic străin...

În urma mea nu plânge nimeni,
Căci nimeni nu mi-a zis: Rămâi...

Pe mine nu m'asteaptă nimeni
Căci nimenea nu m'a chemat...

Și soartea-i fu grea. Soartea grea n'ar fi un rău, căci el se încrede în sine: „Stăpân sunt eu pe mine”. Dar ea a fost și nedreaptă. Nedreptatea

l-a îndârjit, l-a făcut neîndurat, neiertător. Este singur; dar simțindu-și sufletul este și mândru. Este cald, e doritor de-o mângăere; dar dacă i-o retragi, este prea mândru ca să-ți-o ceară și a doua oară: Este suprafața aspră, dar o inimă bună, cum sunt mulți din țara lui.

Să vedem cum s'a reflectat acest tip în amor, de pildă.

În fericire cântecul amoros ia colorii de poezie ebraică: „Se bucură de tine ochii mei”, sau: „De tine se nsenină gândul meu”. Cântarea lui devine rugăciune șoptită ei, numai ei: Pe cine altul l-ar mai privi, afară de Dumnezeu? Și cine ar putea să i-o amuțască omului care are atâta voință? Iar ea, drăguța, să se bucură, că îndroaptă spre lumină gândul lui. Coloritul religios al amorului se apropie de extasă: amândoi îngenunche în fața munților, într'o logodnă în mijlocul naturii:

Prin tine inima purcede
Cu cerul să se împreune.

Osana! Clipa asta sfântă
Ce numai nouă ne e dată!
Ca s'o vestească sfântul soare
Aprinde întregul lui apus!

Dar vine durerea: A, trebuit pe lume să fie și ea, femeia? Uitat el va rîde și va sta neclintit. Ea a întunecat toate cu ochiul ei hain; lui îi este acum dragă uitarea pe „piscul său străin”. Se înșală însă. În fundul inimei arde încă dorul, du-

rerea. Și durerea are un tăiș ce ucide și se simte mai bine în cântece. Despre dor:

Eu îl văd pornind pe cale
Singur, singurel;
Munții i-se dau din cale
Și de milă și de jale
Codrii plâng cu el.
Iar din valul de țarie
Noaptea cade grea
Și mă roagă și mă tmbie:
Noaptea vede, noaptea știe
Care-i rana mea.

(Cântec de toamnă.)

Zi de jale, măi țigane, zi de dor
Inima să mi-se frîngă și să mor;
Când m'or duce cătră groapă liniștit,
Draga mea să se 'nfioare c'a mintit!

(Cântec.)

Dacă muria, era de vină și muzica. Țiganul s'a dus; arcușul nu mai rupe inima; din ea se ridică iarăși numai mândria. Și în mândria sa le strigă, ei și lui, care este un cineva nefericit:

Dar în uitarea-mi scumpă eu am rămas al meu,
Investmântat în haina mărețului meu vis —

(Fragment.)

Dar mie una îmi rămâne...
Ascunsă 'n suflet îmi rămâne
Comoara fără preț: Mândria
Că numai mie mi-ai fost dragă
Și numai eu nu te-am uitat.

(La răspântie.)

Și apoi se trezește, totuși, și neîndurarea, fi-

de drepturile sale. Toți cei ce nu sunt cu poporul, croesc un popor ignorant și rob, ca să putem să-l exploatăm. Castele au lărgit cercul lor, dar n'au încetat încă.

„Clasele ce sunt mulțimea, sunt taxate de ignoranță și fără conștiința drepturilor lor, libertăților lor. Clasele chemate a guverna țara, sunt care la înălțimea lor? Sunt mai luminate, mai morale? Una din cauzele pentru cari administrația țării a fost totdeauna rea, nu este oare lipsa de capacitate a funcționarilor în speciilitățile în cari sunt chemați a funcționa? Comerciul este în majoritate lacom și străin. Reprezentanții nației fără conștiința sacrificiilor în interesele publice, fără conștiința datoriilor și drepturilor. Sub Adrian veni o epocă asemenea acesteia în care trăiesc românii. Cei puternici se puseră să despoaie statul. Adrian face o lege ca nici un Senator să nu poată face întreprinderi cu statul, nici sub numele lui, nici sub nume străin, de orice natură ar fi ele.

„Aceasta pune capăt sistemului de corupție care începea cu Senatorii, căci pedeapsa era foarte aspră pentru acei cari ar fi călcat legea. Această măsură contribuie la moralizarea epocii lui Antoniu cel Pios și a lui Antoniu filosoful.

„Guvernul care la noi are să facă asemenea fapte, nu este încă născut.”

Porți deschise.

Tisza în audiență. — Reformele militare în senat. — Noui evenimente politice.

Încă odată i-a succes oligarhiei maghiare să se arate în fața Vienei ca singura putere în Ungaria, care oricând și între orice împrejurări e în stare să lifereze monarhiei legile chemate să asigure forța armată a Austro-Ungariei și să-i mențină și în viitor prestigiul de mare putere în centrul Europei. Tinta supremă însă a tuturor bărbaților politici de a distruge unitatea monarhiei și a crea, prin concesii continue, mult visatul imperiu maghiar, a știut-o ascunde și de așteptată cu multă dibăcie reprezentantul imperialismului maghiar, în fața căruia s'au deschis ieri largi porțile Burgului din Viena.

Mândru și satisfăcut de isprava sa, contele Tisza îl asigură pe bătrânul monarh că în mâni mai bune nici că-și putea depune încrederea decât în ale lui Lukács și ale tovarășilor săi. Și-l asigură că prin nouile legi militare unitatea monarhiei e pusă pe temelii solide și cât timp va asculta de cei mai credincioși sfetnici ai tronului, cum sunt Khuen și Lukács, n'are să se teamă de nici o sguduire în monarhie. Maiestatea Sa l-a primit prea grațios și i-a mulțumit pentru serviciile aduse.

Tisza însuși se laudă cu expresiunile de recunoștință de cari, zice, a fost acoperit din partea monarhului pentru ținuta energică față de opoziția turbulentă. Dar Maiestatea Sa și-a dat expresie în acelaș timp speranței că vaza parlamentului ungar se va putea restabili în curând, însă — credem noi — nu atunci când în fruntea lui se află cel mai reacționar bărbat politic în Ungaria, contele Tisza. Și încă ceva. În Viena se așteaptă acum cu nerăbdare punerea la ordinea zilei a reformei

militare. Acelaș lucru îl cer cu izistență de ani de zile naționalitățile din Ungaria, dar îl pretinde cu glas din ce în ce mai ridicat și o parte bună a poporului maghiar. Glasului acestuia nu-i va putea da ascultare un Tisza, un Lukács ori altul dintre aceia cari reclamă astăzi puterea.

Lukács ne asigură că la toamnă va prezenta neapăsător proiectul de reformă electorală. Va veni oare Maiestatea Sa această monstruoasă a lui Lukács, elaborată în compania lui Tisza și a celorlalți conți medievale. Fără îndoială, nu ne vine să credem un lucru c. a. sta. Odată reformele militare vor fi chiar și în forma actuală, strălucite adevă de spiritul unguresc ce deschide larg teren maghiarizării în armată, ce înțeles ar mai avea ca coroana să lase să fie batjocurită și reforma electorală, și călcate în picioare sentimentele și dorințele milioanelor asuprite de sub oblăduirea ungurească. Vie oricine ar veni, dar să aducă o fărâmă măcar la zidirea noii Ungarii, o rază de speranțe să ne dea că jugul purtat de veacuri va fi luat odată de pe grumazii poporului.

Ori dacă nu, să vie chiar Tisza să ia el însuși frânela conducerii în mână, asocieză și pe cei mai turbați dușmani ai progresului, detșepte umbrele morților, a lui Coloman Tisza și Bánffy și guverneze înainte în spiritul tatălui său, calce în picioare tot ce au sfânt sufletele dornice de libertate, ajungă-și apogeul sălbătăcia șovină și nesațiul oligarhic, căci noi ne vom bucura. Da, ne-am bucura din inimă, fiindcă în înălțimile acelea mari, unde au ajuns prin minciună și teroare, nu se vor putea menține timp îndelungat. Adevărul își va reclama dreptul său, un clocot va trece prin țară, și cei cari se credeau luceferi neînvinși, se vor prăbuși cu sgomot și vor fi îngropați pentru totdeauna, iar deasupra mormântului lor soarele libertății își va juca blândețea sale raze. Vie dar Tisza cu întreaga lui ceată neagră și grăbească sosirea clipei pe care de atâta timp cu dor o așteptăm. Și atunci porțile cari stau azi zăvorite înaintea noastră se vor deschide largi pentru a primi pe reprezentanții libertății și ai progresului, pe adevărații reprezentanți ai popoarelor din țară.

Un interview.

Baronul Desideriu Prómay, un bărbat însemnat al opoziției din casa magnaților într'un interview acordat unui ziarist ungar a declarat, că opoziția din casa magnaților nu va tolera absolutismul unguresc pe care Tisza încearcă să-l introducă. Clădirea constituției ungurești este cuprinsă de flăcări, deci focul trebuie localizat până când nu pricinuieste pagube mari. În privința aceasta soluția ar fi următoarea:

„Casa magnaților să retrimită camerei deputaților toate proiectele desbătute și afirmative primite dela 4 iunie a. c. încoaci. După ce se va fi făcut acestea, imediat se va găsi și posibilitatea soluției constituționale a situației critice actuale... În casa magnaților votarea o decid voturile membrilor indiferenți, deoarece casa magnaților nu este o adunare de partide organizate...”

Sunt nădejdi, că rezultatul votării va fi favorabil pentru constituție, pentru starea de drept existentă a națiunii. Nu se știe cum va prezida Csáky. Știm însă aceea, că el e prieten bun lui Tisza...”

Cu toate acestea guvernul și-a câștigat și în senat majoritate sigură. Toate proiectele prezentate până acum comisiilor senatului au fost votate nemodificat.

Lukács și Tisza.

Azi înainte de amiază la orele 10 Tisza a vizitat pe Lukács la locuința acestuia și i-a raportat asupra audienței sale de ieri. În cereurile opoziționiste se afirmă că Tisza își va da în scurt timp demisia din postul de președinte al camerei, iar demisia lui Lukács din fruntea cabinetului se așteaptă abia pe toamnă. Odată cu plecarea lui Lukács se va dizolva și partidul muncii și un nou partid se va forma cuprinzând toate elementele cari doresc înfăptuirea reformei electorale. Din acest partid se va alege apoi și noul guvern.

Adunare de protestare în Arad.

În urma evenimentelor petrecute în parlament, alegătorii kossuthiști și justhiști din Arad au hotărât să aranjeze duminică împreună cu socialiștii o mare adunare de protestare, la care au invitat pe toți deputații din opoziție. Și-au anunțat până acum participarea vre-o 10 deputați, între cari și contele Apponyi și Justh. Acest din urmă va ține în aceeaș zi înainte de amiază și în Măcău o adunare populară, iar după amiază va pleca cu motorul la Arad. Se fac mari pregătiri pentru primirea fruntașilor opoziției. Poliția ia cele mai întinse măsuri, fiindcă se teme că ziua adunării nu va trece fără tulburări sângeroase. Miliția încă va fi consemnată în ziua adunării. În alte orașe de provincie deasemenea se țin adunări de protestare în contra sistemului terorist al lui Tisza. Nici guvernamentalii nu stau cu mâinile în sân. Au anunțat în mai multe centre adunări în cari își vor desvolta dările de seamă asupra activității lor parlamentare. Cu această ocaziune vor încerca să justifice și atitudinea lui Tisza față de opoziție.

Dela Academia Română

Sedința solemnă de marți. — Recepția dlui general Gr. Crăciunescu.

Marți, în 11 l. c. Academia a ținut sedință solemnă sub prezidenția M. S. Regelui, o sedință consacrată recepției dlui general Gr. Crăciunescu care a fost ales în locul regretatului Grocescu. La orele 5 d. a. sosește M. S. Regele însoțit de A. S. R. Prințul Ferdinand. M. S. Regele declară sedința deschisă acordând cuvântul dlui general Crăciunescu.

Discursul d-lui general Gr. Crăciunescu.

Dsa mulțumește pentru cinstea ce i-s'a făcut de a fi ales și în câteva cuvinte aduce elogiul predecesorului său.

În urmă d-sa face istoricul armatei române. Ori ce ar spune pacifiștii, războiul nu va putea fi suprîmât. Lumea întreagă este un vast câmp de război, trecutul e un șir lung de războaie. Războiul începe din dorința posesiunii bunurilor pământești care e eternă: deci și războiul este etern. De altminteri războiul e și necesar.

Istoria războaielor se împarte în două mari epoci: epoca armelor albe și epoca armelor de foc.

Istoria noastră militară se împarte în patru perioade: perioada primitivă, greacă, romană și perioada retragerii daco-romane în munți. Deși tehnologia noastră militară este în mare parte slavă, asta nu înseamnă că românii au învățat arta războiului dela slavi; d. Al. Xenopol a dovedit că îndeletnicirile militare ale Românilor datează mai înainte de contactul cu slavii. S'a spus că ro-

!! Gratis nicăiri !!

dar cu prețuri ieftine

DANTELE, CORDELE, ARTICLI, ȚESUȚI, se capătă nu-

mai în filiala magazinului Budapestan de dantele în ARAD,

bulevardul Andrássy numărul 20 [Palatul El. Fischer].

mâinii au avut arme permanente mai înainte ca țările din apus. Luerul nu e exact, dar românii au avut oști regulate, mobile, mai înainte ca țările apusului.

Oștile române își ating apogeul în evul mediu, pe când în această epocă oștile deced în apus. Epoca războiului cu arme de foc începe pe la jumătatea secolului al XVI-lea. Oștirea noastră dispare cu desăvârșire sub Fanarioți, pentru a reapare sub Unirea Principatelor.

D. general Crăiniceanu explică succesul armatelor române, nu atât prin acțiunea trupelor permanente, cât prin faptul că M. S. a organizat și a instruit trupele cu schimbul, combinând astfel sistemul voevozilor noștri. Dl general critică desființarea dorobanților cu schimbul.

Răspunsul d-lui St. Hepites.

Dsa începe prin a evoca activitatea științifică a lui Grecescu. Mai departe spune că Academia iubeste și stimează armata, ca dovadă alege pe membrii ei și premiază lucrările lor. Dsa amintește că Academia a avut ca membri pe generalul Florescu, organizatorul armatei române sub Cuză-Vodă și pe Barotzi, Fălcoianu și Brătianu. Actualmente are ca membru corespondent pe d. general Hârjae, iar ca membru activ pe d. Crăiniceanu.

Cel dintâi premiu acordat de Academie unei lucrări militare, a fost atunci când s'a acordat premiul Năsturel Herescu, cărții dtale Curs de fortificații. D. St. Hepites examinează această carte care cuprinde idei originale, ce au făcut înconjurul lumii, ca și cartea Utilitatea Cetăților, prin care d. general Crăiniceanu, răspundea criticilor pe care Nicolae Bibescu le făcea fortificațiilor.

— Fi bine venit, scumpe coleg, spune d. Hepites, în republica noastră, unde se cultivă limba românească, iubirea de patrie și unde se lucrează pentru propășirea culturală a neamului românesc. (Aplauze).

Cronică externă.

Războiul italo-turc. În decursul războiului italo-turc s'a adevărit în mai multe rânduri, că știrile colportate de presa italiană despre cele petrecute pe câmpul de război trebuiesc primite cu cea mai mare rezervă, deoarece mai totdeauna se desmintesc. Tot presa italiană a publicat știrea despre învingerea decisivă a turco-arabilor de către italieni în Tripolitania. Se credea, că după această învingere pacea va fi încheiată în tot momentul, deoarece turco-arabii odată învinși în Tripolitania, Turcia nu mai avea nici un motiv ca să trăgânească încheierea păcii. Aceasta era urmarea firească a unei învingeri, însă o telegramă sosită din Constantinopol reduce la adevărată-i valoare învingerea italienilor în Tripolitania, lângă Zanzur. Ministrul de război otoman pe baza telegramelor sosite de pe câmpul de război descrie întreaga luptă astfel:

„Italianii au atacat întăriturile din Zanzur dinspre partea de răsărit. Din partea italienilor au luat parte la atac peste 10.000 de soldați susținuți de aproape 25 de tunuri, parte aduse de pe vapoare, partea cea mai mare însă tunuri de câmp. Lupta a durat 7 ore și jumătate. Aripa stângă a trupelor turcești a fost silită din cauza focului de tunuri deschis după flota italiană, a-și părăsi pozițiunile. Linia cecalaltă a trupelor turcești și-a apărut pozițiunile cu cea mai mare vitejie, până ce li-s'a isprăvit munițiunile. În momentele acestea s'a început o luptă foarte sângeroasă în care trupele au luptat piept la piept. Pierderile italienilor trec de 1000 persoane, turcii au avut 150 morți și peste 300 răniți. Turcii în urma numărului covârșitor al inamicului și în lipsa de munițiuni au fost siliți să-și părăsească pozițiunile. Retragerea s'a făcut între condițiile cele mai bune.”

Dn această descriere se poate constata din nou un lucru, că învingerea italienilor asupra turcilor nu a fost câtuși de puțin decisivă, că micile învingeri reputate de italieni se reduc încă tot pe aceea parte a Tripolitaniei, unde pot concura în luptă și vapoarele de război, și că Italia nu a cucerit încă Tripolitania, ci numai o fâșie neînsemnată pe malul Mediteranei.

Planul unei conferințe internaționale nu a fost abandonat încă; între guvernul italian și celelalte puteri decurg încă și acum tratativele referitoare la convocarea unei astfel de conferințe. Cercurile diplomatice însă nu cred în reușita acestor tratative, căci mai toate puterile păstrează mare rezervă, temându-se ca nu cumva conferința internațională odată convocată să înceapă a desbăte chestiuni jignitoare diferitelor state și astfel să producă noi încercături în politica europeană.

Alianța anglo-franceză. În vara trecută după liniștirea spiritelor agitate de chestia marocană căpitanul Faber a produs mare senzație în întreaga lume, cu descoperirile sale făcute asupra planurilor de atac a flotei engleze împotriva Germaniei. În zilele trecute acest căpitan a răscolit spiritele din nou prin o vorbire a sa, în care a făcut declarații cu privire la soarta posesiunilor engleze în marea Mediterană. Anglia — după expunerile lui — va fi nevoită să abdică de dominațiunea sa în marea Mediterană.

Până la 1914 în urma antantei cu Franța, Anglia va putea fi încă domnul situației, dar după acest timp Austro-Ungaria și Italia, ajutate de aliatul lor german vor fi cu mult mai puternice în marea Mediterană, decât flota Franței și a Angliei din această mare. Anglia nu dispune de numărul suficient de soldați, ca armata ei din Egipt și Gibraltar să poată fi la nivelul corăspunzător și ușor se poate întâmpla, ca să piardă nu numai Malta și Egiptul ci chiar și India. În Franța iarăș poate năvăli dinspre nord o putere străină, ce ar aduce în timpul cel mai scurt într'o situație, încât ar fi silită să încheie pace cu ori ce preț.

Considerând situația în care se află politica Europei de astăzi, profetiile lui Faber le fac probabile și stările de fapt existente. După simptomele ce se arată, Anglia nu voiește să cedeze poziția sa dominantă în marea Mediterană. S'a pus în curgere tratative ca antanta cu Franța, care în 1914 își are sfârșitul, să fie făcută în o alianță. Dorința pentru o legătură mai strinsă în Franța e exprimată cu mult mai puternic, decât în Anglia. Dar rezerva Angliei e desigur numai precugetată, pentru ca să-și asigure cu cât mai multe avantaje, căci în împrejurările de azi alianța e tot atât de importantă pentru Anglia, cât e pentru Franța.

Anglia vede foarte bine, că de când și-a transpus puterea maritimă din marea Mediterană în apusul depărtat și în apele nordice, Egiptul și canalul Suez nu mai e apărat suficient. Nesiguranta apărării constringe Anglia sau să readucă puterile de mai nainte îndărăt în marea Mediterană sau să increadă apărarea posesiunilor sale amicilor săi. Franța e gata să jertfeze însă și mai mult pentru ca să ajungă în alianță strinsă cu Anglia, care apoi să-i fie în ajutor și mai mult încă, decum i-a fost în chestia marocană împotriva Germaniei.

Se poate că Faber a voit prin descoperirile sale să atragă atențiunea opiniei engleze asupra pericolului din punct de vedere englez. El însă a făcut un mare serviciu Franței prin vorbirea sa, deoarece expunerile sale pot face numai populară ideia alianței anglo-franceze. Anglia a fost invitată de Franța la Biserta, ca să se convingă despre puterea flotei franceze, dar viitorul numai va arăta, că Anglia, pe lângă toată neexceptionabilitatea flotei franceze, lua-va asupra sa răspunderea grea punând în mâni străine apărarea intereselor sale.

O ofenză la adresa României. În România, ca stat național socialismul, sau mai bine zis internaționalismul nu numai că nu are teritor prielnic de dezvoltare, ci chiar și guvernele caută de a apăra poporațiunea împotriva acestei boale molipsitoare a timpului modern. Un individ, ajuns deputat cu program socialist în scupștina sârbească, anume Lapcevic, într'o ședință a scupștinei, vorbind despre emigrarea muncitorilor sârbi în România s'a exprimat în termeni josnici și lipsiți de ori ce demnitate despre Țara-românească. Cuvintele vătămătoare ale inconștientului deputat socialist au provocat resensul și indignarea întregii scupștini. Președintele l'a provocat să-și retragă ofența, dar nesupunându-se acestei admnieri, președintele i-a detras cuvântul. Prim-ministrul Milovanovici între vii aprobări generale a exprimat în numele guvernului și a scupștinei regretele sale, că s'a putut întâmpla ca un stat vecin, cu care Serbia trăiește în relațiuni prietenești, să fie atacat într'un mod atât de vătămător.

Dr. Aurel Iuga.

1881—1912.

Cumplita zi de 25 Mai a umplut ochii de lacrimi sincere și a făcut să se îndoaie de jale toate inimile acele, cari au cunoscut cândva pe dr. Aurel Iuga advocat în Beclean.

Astăzi când neamul nostru are mai mare lipsă de bărbați luminați, de adevărați luptători pentru înaintarea poporului nostru românesc pe ori și ce toren, vedem că moartea nemiloasă tot mai mult ne rărește șirele acelor, cari au o adevărată dragoste față de neamul nostru.

Stăm fără să putem spune o vorbă, fără să înțelegem în deajuns lovitura grozavă, ce a îndurat-o neamul nostru din jurul Becleanului. Și această scenă jalnică — moartea advocatului dr. Aurel Iuga — care cel puțin 20—30 de ani ar fi trebuit să stea în fruntea poporului din jurul Becleanului să împrăstie lumină și cultură — ne umple de adâncă întristare, căci ireparabilă este pierderea îndurată de neamul nostru prin moartea lui.

Cine a fost dr. A. Iuga poate ști tot acela, care a venit în atingere cu el. O inimă bună, blândă și binevoitoare, o inimă nobilă și pătrunsă de sentimentul celei mai curate iubiri de părinți, o minte deșteaptă, care l-a făcut, ca în decursul studiilor sale atât la nemți în Bistrița, cât și la români în Blaj și mai pe urmă el. a VIII. gimnazială și maturitatea în Năsăud, să fie totdeauna primul și să fie spre ajutorul colegilor săi. A fost o minte setoasă de știință și neobosită, care l-a făcut să se distingă și la universitate.

După absolvarea gimnaziului în a. 1899/900 să înscrie ca iurist la universitatea din Cluj. După absolvarea celor 4 ani dela facultatea juridică se retrage la casa părintească, unde în decursul anului 1905 depune toate riguroasele cu succes bun luând diploma de dr. în științele juridice.

În toamna a. 1906, asentat fiind de mai înainte, se duce să slujască țara la tunari, de unde întorcându-se în iarna a. 1907 e declarat de locotenent în rezervă. Intrând apoi în cancelaria advocațională, își face practica pentru carieră în decurs de un an și jumătate. Se reîntoarce iar la casa părintească și studiază din greu și cu fundament opurile juridice și apoi cu pregătire bazată merge la Mureș-Oșorhei unde depune cenzura de advocat la 11 Februarie 1910, întorcându-se de acolo cu gânduri mari pentru viitor.

În 1 Martie 1910 își deschide cancelarie advocațională în Beclean, spre a apăra drepturile poporului. Ca advocat și-a câștigat simpatia tuturor, pentru că a fost un caracter ferm.

Iubitu-l'a poporul din jurul Becleanului pentru că era conștiințios în împlinirea datorințelor

Birou de arhitectură

inginer diplomat **Robert Goldschmidt**

autorizat legal.

Telefon: 489.

Brașov (Kronstadt) Schlossbergzeile nr. 8.

Consultări în toate chestiile industriale și tehnice-industriale. — Proiectarea și executarea stabilimentelor electrice și de mașinării. — Liferază turbine, roate hidraulice și pompe rotunde, specialități proprii probate. — Executare de stabilimente hidrodinamice și de mori. — Liferare de mașini pentru ramurile industriei.

sale de avocat și avea o tractare blândă și binevoitoare față de clienții săi.

La un an și 2 luni după deschiderea cancelariei advocatiale a fost însărcinat cu conducerea filialei „Bistrițiana”, denumit fiind de juriscult. În timpul din urmă formându-se despărțământul „Beclean” al Astrei, a fost ales de secretar, și ca atare și-a pus toate puterile, alergând în toate comunele apărținătoare despărțământului nou pentru a lumina poporul prin prelegerile sale ținute și vorbite la înțelesul tuturor.

Alături de directorul despărțământului dr. Iulian Chittul, medic în Beclean, a dezvoltat o activitate atât de rodnică pe terenul cultural în decurs de 6 luni, așa încât își era mai mare dragul auzind vorbindu-se de activitatea ce-o desvoaltă, acei mari bărbați, cari deveniseră conducătorii poporului românesc din jurul Becleanului.

Și într-adevăr Becleanul până acuma era pentru publicul românesc un loc mort, unde viața românească părea a fi stinsă cu desevărsire. Formându-se noul despărțământ al Astrei și alegându-se în fruntea lui acei 2 bărbați înzestrați cu calități eminente, vedeam că Becleanul începuse a eși de sub obroc în care petrecuse atâta timp.

Unul însă din acei bravi conducători astăzi numai este între cei vii, își doarme somnul de veci.

Și iată după un morb scurt de 10 zile moartea nemiloasă vine și ne smulge din mijlocul nostru o puternică columnă, ne prăbușește la pământ pe unul din cei mai viguroși stegari din cordul neamului nostru.

Intreg poporul din jurul Becleanului cât și toți, ceice l-au cunoscut pe dr. A. Juga îl jlesc ca pe un bărbat mare, ca pe unul dintre luptătorii săi cei mai vrednici.

S'a stins tocmai când așteptam să ne deie mai multe și mai strălucite dovezi de rara lui inteligență, de dragostea lui mare de neam, de forța lui extraordinară de muncă.

S'a dus din lume luptătorul neobosit, care și-a cheltuit tot tezaurul minții pentru a apăra drepturile neamului nostru.

Văzându-l pe dr. A. Juga luând parte la toate mișcările noastre culturale încă iurist fiind.

Nemiloasa moarte însă îi curmă firul vieții, chiar în timpul când poporul românesc avea mai mare lipsă de apărare în contra volnicilor, ce zilnic îl asupresc, l-a lipsit chiar în acest timp al necesității de o lumină, care în viitor avea să răspândească razele cele mai salutare.

Ne pare însă rău de-o luminare, care, când abia s'a aprins, ca să lumineze, ea se și topește toată și se stinge.

Astfel s'a topit și viața iubitelui nostru Aurel Juga mai atunci, când lumina științei sale a început să ardă și să lumineze.

A munci zi și noapte, a te nizu din toate puterile, a suferi multe năcazuri numai ca să-ți poți asigura un viitor și să poți deveni om folositor în lume, a ajunge în urmă la țintă, și apoi în loc să ai bi satisfacție a lucra pe cariera, ce ți-ai ales de ideal — să mori în etate de june — aceasta e ceva înfiorător și poate chiar nedrept.

Dr. A. Juga a fost destinat să meargă în frunte și este una din marile nenorociri ale poporului nostru, că el, care era înzestrat cu astfel de puteri sufletești, moare, lăsând un gol mare în urma sa.

Va trece multă vreme, până când ne vom da seama pe deplin, ce am pierdut noi cei din jurul Becleanului în dr. Aurel Juga, golul lăsat în urma lui îl vom simți în curând cu toții, căci dr. A. Juga a fost un român din creștet până'n tălpi.

Știutu-l'am cu toții și l'am putut vedea pe dr. A. Juga ca membru în societate luând parte la toate întreprinderile sociale și sprijinindu-le, iar apoi ca fiu al acestui ținut l'am văzut urmă-

rind cu interes orice mișcare de interes general și cultural.

Așa a fost dr. A. Juga, așa l'am văzut, așa l'am cunoscut. El a fost și acum nu mai este. Și-rile bărbaților providențiali ni-s'au rărit din nou cu unul.

A închis ochii pentru totdeauna în Beclean, de unde în ziua de Rusalii a fost transportat în comuna sa natală în Negrilești. Inmormântarea s'a făcut în 28 Mai st. n. cu pompa cuvenită. A participat un public foarte numeros inteligent din Beclean. Dej și jur precum și o mare imensă de popor din comună și jur.

Ceremoniile rituale au fost îndeplinite de 6 preoți. S'au ținut mai multe vorbiri. A vorbit fostul său conșcolar dr. V. Moldovan prof. la teologia din Gherla, preotul T. Brehari din Colești, directorul despărțământului Beclean dr. I. Chittul și avocatul ungur Németh Dezső (în ungurește).

După săvârșirea ceremoniilor la locuința părintască, conductul s'a pus în mișcare și făcându-se stările obicinuite ajungem în grădina bisericeii, unde e săpată groapa pentru așezarea spre vecinică amintire a osemintelor pământești.

Înainte de a se lăsa cociugul în mormânt mai vorbește Dr. Romulus Micșa avocat în Deș în numele colegilor din Deș, în mijlocul cărora petrecuse defunctul ca candidat de avocat și ultimul adio îl ia Dr. Laurențiu Oancea c. de adv. în Lăpuș, în numele tinerimei universitare, după cari mortul a fost lăsat în mormânt urmat de vaietele și lacrimile mulțimei.

Jalea și durerea noastră a tuturor, cei ce l-am cunoscut pe Dr. Aurel Juga e mare, căci el a fost doar bărbatul trimis de Dumnezeu pentru poporul din jurul Becleanului, ca să prefacă acest cuib străin în sentinela românească și de aceea întrocă viața sa scurtă a jertfit-o pentru binele și lumina neamului nostru.

Doliul nostru e mare, dar de nedescris e jalea și durerea, ce întristații părinții au îndurat-o prin pierderea unicului lor fiu Aurel.

Cu câtă dragoste îl așteptau jalnicii lui părinți să vină acasă sănătos, vesel pururea cum era și iată că moartea năpraznică le smulge din mijloc odorul lor scump și iubit.

A te sforța din toate puterile vărsând sudori de sânge pentru creșterea fiului tău, să-l faci conducător neamului tău, al vedea ajuns la țintă, și apoi în loc să te bucuri de rezultatul ostentelilor tale, să vezi pe fiul tău zăcând zece zile pe patul suferințelor și în scurt a petrece la groapă osemintele lui, aceasta durere nu se poate simți în deajuns. Și într-adevăr! Aflându-ne vecinic sub sabia amenințătoare a morții, cât de nefericiți am fi, dacă Dumnezeu n'ar fi sădit în sufletul nostru credința, care ne spune, că viața omenească nu se gată aici pe pământ, căci dincolo de mormânt ne așteaptă o viață vecinică, în care răul și suferințele din lumea aceasta se răsplătesc cu bine și fericire.

Te-ai dus din mijlocul nostru dragă Aurel.

Cu inimă duioasă, cu lacrimi în ochi te vedem smuls din sânul nostru. Ne-am despărțit. Memoria ta însă va rămânea pururea neștearsă în sufletele noastre. Iubirea noastră te iubește și dincolo de mormânt.

Sufletul tău blând și nobil odihnescă în liniștea, bucuria și fericirea vecinică a coriului.

În cer, în împărăția vecinicii e locuința ta după nobleța inimii tale și după bunătatea faptelor tale! Pe pământ în mijlocul nostru e memoria ta.

Priveghiază din împărăția nemuririi asupra sorții noastre.

P. V.

Pentru frații rămași pe drumuri peritori de foame.

Glasul de deszădejde al fraților noștri inundați, a găsit răsunetul ce se cuvine în masa vecinic gata la jertfă a publicului nostru român.

Toate sufletele nobile, toate inimile simțitoare se grăbesc a-și trimite obolul lor mântuitor, pentru că niciodată cauză mai demnă de jertfă nu a solicitat dărnicia cuiva.

Este în joc existența a mii de frați de ai noștri, care pier de foame și de lipsă de adăpost.

Semnând pilda generoșilor donatori de până acuma, rugăm toată suflarea românească de pretutindeni să-i imiteze, pentru că este nevoie de ajutorul tuturor spre a se acoperi marele gol, lăsat de cumplitul dezastru.

Fără de o asemenea pildă de solidaritate zadarnică va rămânea speranța noastră de a contribui la ușurarea soartei lor.

Facem deci încă odată apel la toți românii și la toți oamenii de inimă; săracii și bogății să ne trimită obolul, scăpând din ghiarele morții atâtea zeci de mii de suflete capabile de a munci și de a desvolta energia națională.

Sumele se primesc la „Românul” Zrinyi utca Nr. 1. Arad — Ungaria.

La administrația ziarului nostru au mai intrat următoarele contribuiri:

Transport	2019.64
Dela George Borzea, preot în Cuveșd pt. cei nenorociți	3.—
Materinga, Viena pt. frații nenorociți	10.—
Dșoara Cornelia Man, profesoară de pian Sibiu, pt. cei inundați	10.—
Dr. Ilie Beu, medic Sibiu	10.—
Antoniu și Ecaterina Sequens, Caransebeș pt. cei inundați	100.—
pt. cei nefericiți de uragan	100.—
Colecta dlui Ioan M. Roșiu, adv. Biserica-albă, pt. nefericiții din Lugoj:	
Zsivan, major în reg. 43.	2.—
Stinghe, stegar reg. 43.	5.—
Stinghe, sublocotenent	5.—
G. Zsivanovits, locotenent	5.—
Vătășan, sublocot.	5.—
Popovits, locotenent	5.—
Hidu, locotenent	5.—
Justin Hoszu, locotenent	5.—
Terzeu, contabil	5.—
Aurel Berceanu, comerciant	5.—
Traian Popescu, jude de tablă	5.—
Dr. Nestor Porumb, adv.	10.—
Ioan M. Roșiu	15.—
pt. comunele Cebza și Macedonia:	
Ioan M. Roșiu	10.—
Dr. Aurel Novacu	10.—
Dr. Titus Malaiu	10.—
Dimitrie Balanescu	10.—
Andrei Boboroni	10.—
Nicolae Muita	10.—
Simeon Bozanciu, dir. de bancă	10.—
Dr. Paraschiu Licaret	1.—
Dimitrie Moldovan, comerciant	2.—
Adamoviciu, ospătar	1.—
Dr. Gusztáv Schümichen, avocat	2.—
Vasilie Bercean, călciunar	2.—
M. Mogoș, brutar	5.—
Colecta dlui Aurel M. Petean, preot Liget pt. nefericiții din Banat:	
Aurel M. Petean, preot	3.—
Iosif Nicolaevits, prim-pădurar	2.—
Vasa Popovits, jude comunal	2.—
Gregoriu Murariu, comerciant	1.—
Axente Bordoș, propr.	2.—
Ioan Olariu, proprietar	1.—
Nicolae Secoșan, proprietar	2.—
Demetriu Popoviciu, inv. pens.	3.—
Dela Gherasim Herle Arad, pt. nefericiții din Banat	10.—
Total	2438.64

Rétay și Benedek

întreprindere industrială de artă bisericască, sculptare de amvoane, altare și statui, — aurire și decörare de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 59. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare, amvoane, presbiterii, bănci, rame, pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire, candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se renovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Pentru biblioteca societății „Petru Maior.”

Cu prilejul jubileului societății academice „Petru Maior” s'au făcut și câteva donațiuni de cărți prețioase pe seama societății: Dna Alma Dunca-Schiau 2 volume, pâr. dr. Elie Dăianu 6 volume, iar dl Dimitrie Lupan 15 volume. Inimșilor donatori le exprimăm și pe această cale sincere mulțumiri. Victor Groza, președinte. Virgil Biberea, bibliotecar.

Explozia pulberăriei din Wiener-Neustadt.

Privitor la această explozie, despre care am scris în unul din numerile trecute ale ziarului nostru, primim din Viena următoarele amănute proaspete: Sentinela care păzia lângă magazinul Nr. 4, se cheamă Maximovici. El mărturisește că n'a văzut nici un spion prin apropierea magazinului de pulberărie, cu atât mai puțin adevărat e șvonul că preșumptivul spion ar fi cunoscut lozinea din seara aceea. Tot așa de neîntemeiate sunt șvonurile răspândite că niște căpitani din armata italiană ar fi implicați în această afacere.

Prefectura din Wiener-Neustadt și cercurile militare competente sunt însă cu totul de altă părere. Criminalul care a distrus pulberăria, a întrebuițat de sigur dinamită. Prefectura a dat de urma unui necunoscut care a fost văzut prin Wiener-Neustadt înainte de catastrofa amintită. Poliția secretă are speranța că o să puie mâna pe criminalul ce a cauzat pagube enorme împărăției.

Profesorul Metchnicoff dela institutul Pasteur din Paris urmărește de ani de zile ideea că îmbătrânirea organismului omului nu s'ar datorii de cât efectului pe care-l au diferite otrăvuri asupra sa.

Aceste toxine provin din apendice, unde sunt localizați și bacilii lor; de aici ele se împrăște în întreg corpul.

Înlăturînd aceste otrăvuri, Metchnicoff e convins că omul ar putea trăi minimum 200 de ani (!) fără a-și pierde din puterile tinereții.

Metchnicoff a comunicat ieri Academiei de științe din Paris că a reușit să obție din apendicele unui căne, niște bacilii, cari au proprietatea de a neutraliza toxinele apendicelui omului.

Înlocuind acest bacil în intestinul omului, reacțiunea asupra toxinelor este fulgerătoare și completă; otrăvirea cronică a organismului încetează din cea clipă.

Necrolog. Vasiliu Blegye oficianț la judecătoria regească în 8 l. e. în anul al 54-lea al vieții, a repausat. Rămășițele pământești ale defunctului au fost așezate spre odihna veșnică în 10 l. e. d. m. în cimiterul rom.-cat. din Beiuș Fie-i țărâna ușoară!

Dor și iubire. În timpul lung petrecut în ținea de stat din Seghedin d. Constantin Savu a compus mai multe cântece și doine populare românești pe cari le-a tipărit într'un caiet intitulat „Dor și iubire”. Caietul acesta (I) cuprinde următoarele cântări: 1. Motto, cor mixt, 2. Frunză verde nimifor, doină din Basarabia, cor bărb. cu solo, 3. Hora dela Drăgășani, cor mixt, 4. Dragostea dintâi, doină, cor mixt (5 voci) cu solo, 5. Varia, cor mixt (5 voci), 6. Fa, Marișo!, cântec popular, cor mixt cu solo de bas I și soprana, 7. Frunzuliță mușetele, cântec popular, cor mixt. De vânzare la librăria „Tribunei”, Arad str. Deák Ferencz nr. 20 și la librăria diecezană, Arad, str. Deák-Ferencz nr. 33. Prețul 2 cor. 50 fil., pentru România 2 lei 80 bani plus porto poștal.

LITERATURA.

Microbii.

Cine nu cunoaște, în ziua de azi, cuvântul microb, și cine nu s'a înfiorat gândindu-se la toate neajunsurile ce ni-le aduce nouă, bieți muritori, acel animal mic, invisibil, microscopic, a cărui existență nu s'ar cunoaște, dacă n'ar exista microscopul?

Microscopul, instrumentul acela minunat, care mărește până la 5000 de ori, obiectele, ne-a adus la cunoștința simțurilor noastre — și aceasta nu de prea mult timp — că în lumea aceasta, în afară de vietățile pe cari le vedem cu ochii liberi, există și altele foarte, foarte mici, vietăți cari trăiesc, se mișcă, se înmulțesc și uneori produc boala destul de greu de vindecat, iar alte ori produc moartea individului.

Peste tot, în natură, există microbi: în aer, în apă, pe fructe, pe lucrurile de mâncare, pe mâini, în nas, în intestine; microbi cari nu întotdeauna sunt vătămători; când însă, în organismul nostru, pătrund microbi vătămători, atunci omul se îmbolnăvește, de una din nenumăratele boale cari bântuie în lume sau de două sau trei boale de-odată, și astfel, vedem tuberculoza (oftica), tifosul, difteria, scarlatina, vărsatul etc. etc. Nu vi-le însir decât pe acestea, deoarece, dacă ar fi să vi-le spuie pe toate, aș face un pomelnic prea lung.

Microbii, atâtea timp cât stau într'un loc în care nu le prieste, nu fac nici un rău, stau în stare latentă, cum se zice în medicină, dar îndată ce dau de un loc unde le prieste, atunci încep să se înmulțească într'un chip de spaimă, fac răni în locul în care se înmulțesc și produc o boală. Astfel se întâmplă cu microbii ce avem în nas și în

gură: se știe și s'a demonstrat de multe ori, astfel că azi nu mai există îndoială, că în nasul și în gura fiecăruia om se găsesc nouă feluri de microbi, dintre cari, ca să nu vă spuie decât doi, sunt și microbii pneumoniei și chiar ai tuberculozei.

Cum au venit acești microbi în nasul nostru? mă veți întreba d-voastră minunați și cu o oarecare îndoială.

Este foarte simplu. Iată: eu, sau d-ta, trecem pe stradă, ne ducem fiecare după nevoile sau după plăcerile noastre. Mai nainte însă, pe aceiaș stradă, a trecut un tuberculos, un biet individ ros de aceea boală nemiloasă, de acel flagel al omenirii. Bolnavul — căci este un bolnav, chiar dacă nu stă în pat — chinuit de tuse, scuipă și materia ce a ieșit din plămâni lui, iese plină cu microbi ai ofticei. Ce se întâmplă? Sub acțiunea căldurii, scuipatul se usucă, se transformă în pulbere și — după cum o să vă spuie pe larg altă dată — microbii trăiesc multă vreme nu mor așa ușor, ci se risipesc împreună cu fărîmițele de praf, pe stradă, pe case, pe frunzele arborilor. Vine vântul, sau trece un car sau un automobil care stârnește praful, sau chiar vre-o femeie cu rochiile lungi, cum din nefericire se purta mai anii trecuți, și răscolește praful. Puțin după aceea, trec eu, sau treci d-ta pe acolo și răsufli praful răscolit și — cum este firesc că închizi gura, ca să te aperi — răsuflii numai cu nasul, iar praful intră în nas și cu el și unul sau doi, sau chiar și mai mulți, din microbii tuberculozei.

Acelaș lucru se întâmplă cu toți ceilalți microbi, cari normalmente se găsesc în nasul fiecărui individ, și care, cum spusei, sunt în număr de nouă soluri diferite, și cari în medicină se cheamă „flora nasală” și „flora bucală”.

Microbii aceștia, atâtea timp cât omul este în deplină sănătate, stau acolo fără să producă boala; dar dacă omul a răcit, de pildă, dacă a căpătat o bronșită sau o ușoară aprindere de plămâni, atunci microbii se coboară din nas, și cum plămâni nu mai au acea rezistență vitală, pe care natura a pus-o în organele noastre, microbii găsesc un teren care le prieste, încep să se înmulțească, și iată că omul se îmbolnăvește.

Acelaș lucru se întâmplă cu microbii pe cari îi avem în gură, și cari intră acolo nu numai răsufliând aerul plin de microbi, dar sunt aduși prin „contactul direct”, adică cu mâinile, sau cu mâncarea. Nu trebuie să uităm — cum spuneam altă dată tot în locul acesta — că muștile sunt un agent foarte mare de răspândire al boalelor lipicioase, prin obiceiul scârbos ce-l au aceste animale, bune de nimic, de a se pune peste tot unde este o murdărie, și apoi vin pe mâinile, pe mâncarea noastră.

Nu toate boalele sunt produse de microbi pe

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL”.

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMÂN)

Trad. de Senior

(106)

— Urmare —

— Pardon, Sofia Ivanovna, la rândul d-tale îmi vei permite să observ că niciodată n'a avut cineva să releveze la mine vre-un scandal; altfel au mai multe pe conștiință, da, dar nu eu, nu eu, înseamnă bine asta.

— Dar ce te poate supăra atâtea? Acolo era o multime de doamne; erau între ele unele cari, pe întrecute se rezeziseră pe câteva scaune libere lângă o ușă de trecere, ca să fie mai aproape de el.

După aceste cuvinte din urmă ale Șarmantei, ar părea că ar fi trebuit să izbucnească o adevărată furtună. Nu se întâmplă, nimic, și iată pentru: Șarmanta își amintește că ea nu avea încă tinarul rochiei la modă, iar Gentila, că ea nu obținuse până acum nici o lămurire asupra descoperirii proiectului de răpire. Ele reflectară, și numai decât pacea se restabili. Aceste două doamne, de fapt, nu erau nici de un naturel răutăcios, nici chiar la caracter de spirit foarte explosiv: numai doară uneori, vorbind, le apucă de-

odată niște fierbințeli cari le făceau să se întepe, să-și arunce o săgeată, un cuvânt pișcător. Sunt atâtea trebuițe în inimile femeilor... ba și în ale bărbaților!

Un lucru pe care eu nu-l pot înțelege, — zise Gentila cu un ton calm, — e că Cicikof, care aici nu-i decât un simplu călător în trecere, s'a putut hotărâ să încerce o lovitură de maestru atât de îndrăznească, și încă el singur.

— Crezi d-ta că el n'are tovarăș.
— Și cine crezi d-ta că ar fi capabil să-l ajute?
— Știe Dumnezeu! Nozdref însuși, poate.
— Cum Nozdref?
— De ce nu? asta merge la el; d-ta știi că a vrut să-și vândă pe tată-său, ba ce-i și mai drăguț, să-l joace la cărți.

— Ah! Ce noutăți interesante îmi aduci d-ta! n'aș fi ghicit niciodată singură că Nozdref e amestecat în afacerea aceasta.

— Eu, încă dela începutul seratei am înțeles totul în după un sfert de oră.

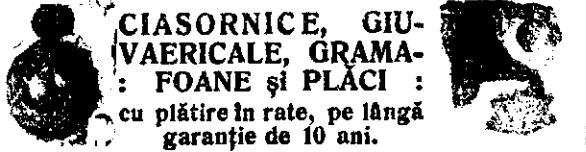
— Te cred; dar, când Cicikof a sosit aici și a făcut câteva vizite, nimeni nu ar fi ghicit, cred, că are să sguđuie așa întreg orașul. Îți voi mărturisi că și protopopeasa mi-a șoptit un cuvânt despre răpire; de ai fi putut să vezi cum tremuram... de n'aș fi avut mijlocul să viu să mă învâlu în buna d-tale afecțiune, cred că-și mi-aș fi pierdut capul. Iată ce lucruri ciudate se petrec în lumea noastră! Ah! Ana Grigorievna, gândeste Maria mea observă că sunt palidă ea o

moartă: „Ah! buna mea stăpână îmi zice ea, ce aveți oare? sunteți mai albă decât camizola d-voastră”. Eu îi răspund: „Maria, Maria, taoci, Maria; tonul meu e ca întotdeauna!” Iată o poveste! Și Nozdref amestecat în aventură... asta-i drăguț!”

Gentila ardea de nerăbdare să știe cum avea să se facă misterioasa răpire, să cunoască locul, ora; etc., etc., dar asta ar fi fost să ceară prea mult. Șarmanta își scuza ignoranța și nu și-o știa de fel să și-o ascundă; să presupună... da, să presupună, asta-i cu totul altceva, când supoziția pe care o faci e fundată pe o întinsă convingere. Când avea ea în forul ei interior convingerea unui lucru, o mai nărășia, și avocatul cel mai dibaciu să dea schimb părerilor altuia, ar vedea, încercându-și arta pe lângă ea, ce însemnează o convingere profundă.

Cele două doamne fură perfect convinse despre aceea, la început, nu admiseră decât ca o simplă conjectură; și în aceasta nimic obișnuit. Sexul nostru, care se dă bucuros drept sexul tare și inteligent, nu-i deloc mai înțelept, să rămâie vorba între noi, și nu vreau drept probă decât felul cum își cântărește, pregătește, hrănește și-și aruncă în lume disertațiunile cele mai erudite și cele mai absolute.

La început un atare a avut ideea de a-și face sieși, nu fără uimire, o întrebare foarte modestă: „Oare nu de aici, dela stâncea asta, dela izvorul acesta de apă, dela trecătoarea asta strîmtă, dela

CIASORNICE, GIU-VAERICALE, GRAMA-FOANE și PLĂCI :
cu plătire în rate, pe lângă garanție de 10 ani.

Cele mai ieftine din întreaga țară la

TOTH JÓZSEF,
orologier și chirometric
SZEGED, Dugonics-tér 11.

Mulțime de scrisori de recunoștință! Reparații cu garanție de 5 ani. Trimiteți catalog românesc gratuit și francat. Cele mai bune plăci românești de gramofone.

Cel mai frumos și cel mai ieftin cadou și suvenir este inelul cu litere alui Fischer, care se poate lărgi și strânge, cu literă după plac. — Prețul în bani gata: inel de argint, aurit 2 cor., inel de aur 14 carate 5 cor. și

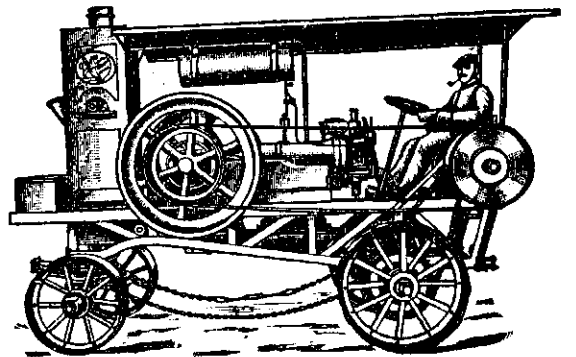
aur cu mărgăritare și pietri turchestan 7-50 cor. cu 3 briliante 38 cor. Porto și împachetarea 70 fl.

Gleichmann I.

atelier aranjat cu putere electrică

pentru repararea motoarelor și a mașinilor

DEVA, strada Aradului nr. 7.

Primește spre reparare grabnică și conștiințioasă motoare, mașini cu aburi, mașini de imblătit, precum și tofelul de mașini economice, instalațiuni de pompe pentru vin, bere și fântâni, precum și aranjarea d u nou a conductului de apă. Execută tofelul de lucrări de arhitectură, precum: uși de efier, ferestre de fier, balcoane, gratii, porți, trepte de fier și fiere pentru legatul pereților. Primește spre reparare specială gramofone, mașini de scris, biciclete și cumpen. Cu oferte de prețuri servesc la cerere.

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

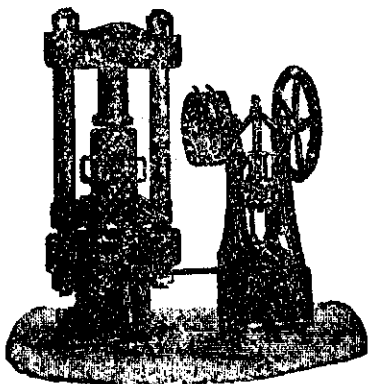
in Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mănate cu apă.

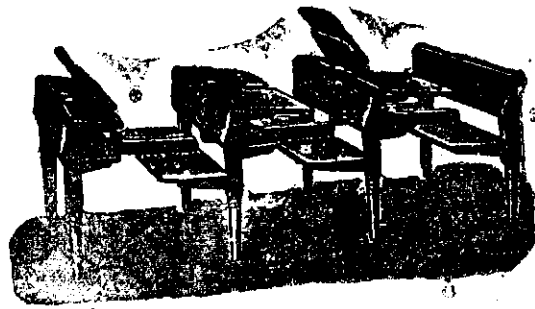
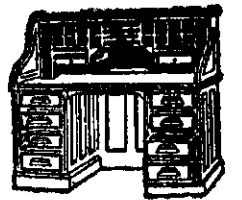
Plue de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sămburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unele de meliat floarea soarelui, ș. a.

Exportul până acum în 237 uzine.

Feivel Lipót utódai

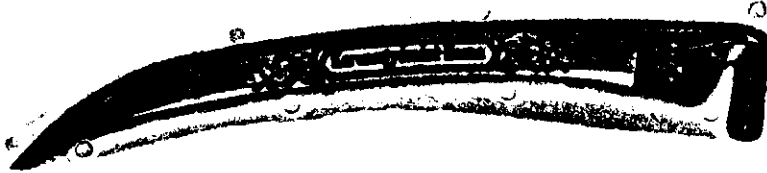
Budapest, IX. Ipar-u. 4.

Fabrică de bănci pentru școală, aranjamente pentru birouri, accesorii de gimnastică etc.

Catalog ilustrat la dorință se trimite gratuit.

Să ne credeți că este în interesul D-tră dacă comandați coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

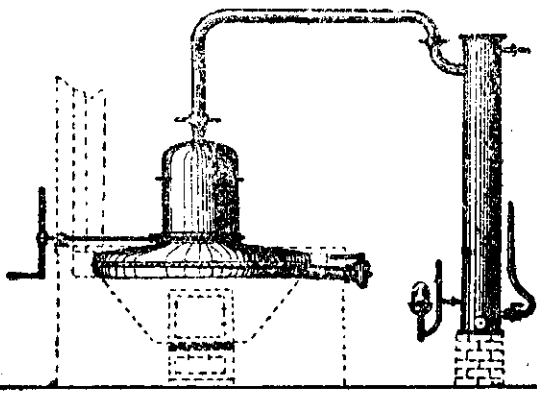
bătută odată se poate cosi ziua întreagă deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele și moi nu se găsesc între ele. **Pentru trăsnicia flectării bucați garantăm.**

75 80 85 90 95 100 110 cm. la comanda de 10
Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2.- 2-30 2-40 2-50 2-60 cor. buc. 1 se dă rabat.

Comandele se pot face prin trimiterea banilor înainte sau pe lângă rambursă la **Lengyel Testvérek** magazin de coase „Koronagyémánt”
Kaposvár, Fő-utca 22 T.

Arányi Adolf, fabrică de obiecte de aramă
Ujpest Lőrincz-u. 7. (în casa proprie.)

Fabrică și livrează, în cea mai excelentă execuție: **CAZANE** de fier

rachie, precum și garnituri complete pentru fabrici chimice, fabrici de bere, alcool și rachie, mai departe vane de scaldat, — sobe pentru camere de baie, cazane și căldări cu vatră și în fine țevi de aramă roșie cu prețurile cele mai ieftine. Catalog trimis gratuit.

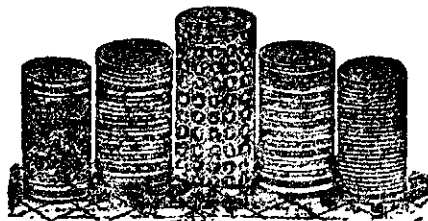
Fără nici un obligament de a cumpăra vă prezentăm cea mai bună mașină a secolului prezent, cel mai nou model de mașină de scris

S. SMITH PREMIER

cu scrisoare vizibilă, provăzută cu cordea dublă în două culori, rubricatoare, cu aparat Tabulatus, angajament complet de litere, provăzută cu aparat adunător.

Agentia principală pentru Ungaria-de-Sud:

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI SZÖNYEGHÁZ ÉS MODERN IRODABERENDEZÉSI VÁLLALAT.

(Primul magazin de covoare și întreprindere de aranjament pentru birouri din Ungaria-sudică).

Maitinszki Pál és T-sa

Temesvár-Belyáros str. Jenő-herceg nr. 8.

Se primește orice soi de mașini de scris spre reparare completă, spre ținere în bună rânduială și spre curățire în baza unui legământ anual. Lucrări de dactilografie, copieri cu ajutorul mașinei dactilografe se execută cu prețurile cele mai ieftine. — Hectografe și tofelul de rechizite dactilografe fabricații americane-engleze, cu prețurile cele mai convenabile.

În despărțământul de covoare se vând covoare veritabile de Persia, Smirna și tofelul de covoare cu prețuri foarte scăzute

**ATELIERUL
DE FOTOGRAFIAT
A LUI**

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, piața Mátyás király-tér nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aci se fac și se măresc cele mai frumoase *fotografii* deasemenea *acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase*, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă să n'o confundați, Cluj (Kolozsvár), Piața Mátyás király-tér nr. 26, lângă farmacia lui Hintz, — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

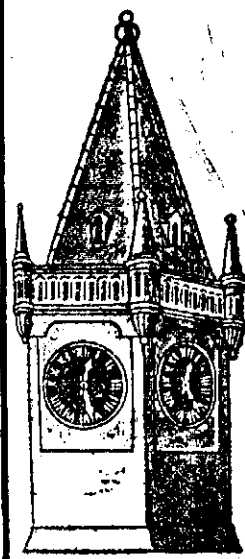
**Fabrica nouă de
OROLOGE DE TURN**

Sarkadi Zoltán & Comp.

fabricanți de orologe pentru turnuri în Nagyvárad Damjanics-u. 30.

(Casa proprie)

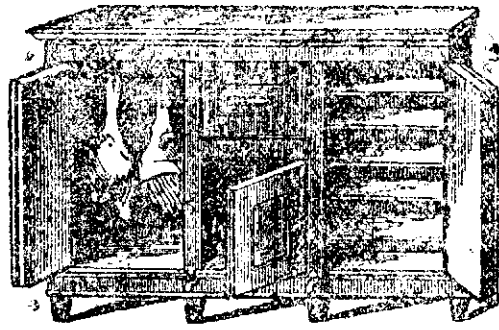
Recomandă introducerea admirabilelor orologe de aramă, cari trebuiesc trase tot la 8 zile odată, pentru biserici, palate, primării, fabrici și căsărmi. Se pregătesc orologe pentru prețuri convenabile, garanție mai mulți ani. Repararea orologelor de turn se execută cu minuțiozitate.

Dulapuri de gheață

— sunt indispensabile pentru orice casă! —

Dacă vrei să cumperi un dulap de gheață bun, trainic și ieftin, atunci comandă invenția proprie de dulapuri a lui **MOSKOVITZ** a căror părți constitutive se pot desface ușor și curăți, făcând în gheață o economie de 5% la sută. — Prețuri foarte moderate. Prospekte de prețuri ilustrate trimite gratis și franco:

MOSKOVITZ S.

fabricant de dulapuri de gheață în

BUDAPESTA

Békecsis utca nr. 1.

(Guttenberg palota).

Leitner Sándor mechanic și electrotehnic

Cluj-Kolozsvár, str. Deák Ferencz nr. 30.

Vinde și repară pe lângă prețuri moderate: *casce de bani, biciclete, mașini de cusut, gramofone și mașini de scris*. Primește orice muncă de brasă, precum: introducerea soneriilor, a luminii de electrice și a diferitelor motoare.

Mănuși

bretele și jaretiere, împletitoare de ciorapi, cordele de gumă, perini de gumă pentru bolnavi,

ligatoare, precum și cele mai sigure prezervative igienice de gumă și bandaje — ciorapi de gumă se vând cu cele mai moderate prețuri la

GUIDO BECSI mănușer și bandagist SIBIU (Nagyszeben) Reispargasse nr. 7.

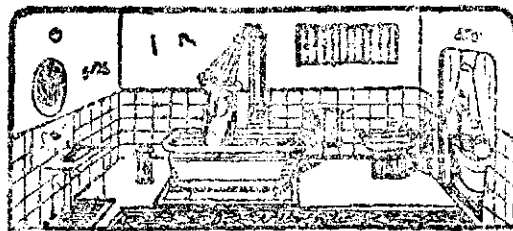

EDUARD LEXEN,
tinichigiu și antepriză de instalațiuni

Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Prăvălie: Strada Gabel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

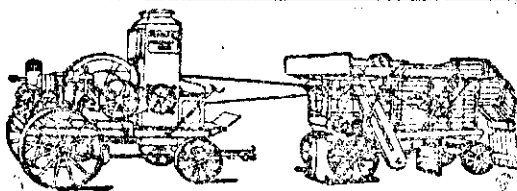
Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele. **Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.**

Lampe de carbid de toffelul dela 3 coroane în sus. — Engroșiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

Atențiune!

Aducem la cunoștința on. proprietari și economi, că

Pe timpul trieratului

suntem în plăcuta pozițiune de a expedia imediat 2 garnituri cu aburi de trierat de 4 cai putere, 3 garnituri de 6 cai putere și 3 garnituri de 8 cai putere, precum și mai multe garnituri cu benzină de trierat și motoare cu prețurile cele mai ieftine și pe lângă cele mai favorabile condițiuni de plătere.

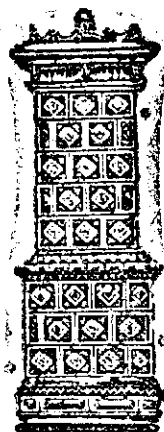
Cu stimă:

FRĂȚII BURZA mare magazin de mașinării economice și ferărie, reprezentanții cerc. a fabricii de mașini „Nicholsohn”, ARAD, piața Boros Béni nr. 1.

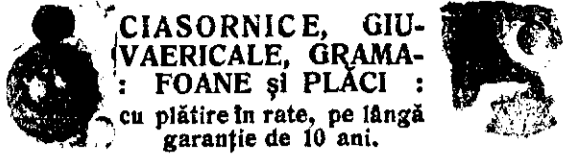
Kiss János

fabricant de cuptoare și magazin de cuptoare de lut

Alba-Iulia (Gyulafehérvár)

Recomandă cu public din loc și jur magazinul lui bogat asortat cu **cuptoare de olane și maiolică, sigure de foc, în stil modern** și în diferite culori, cu aparat de fert în grată, 25% economie în material de încălzit. — Pregătește, reparază și clădește **căminuri și vetre de fier**. Comandele din provincie se execută grabnic, punctual și cu prețuri convenabile, pe lângă garanția de 2 ani.

CIASORNICE, GIU-VAERICALE, GRAMA-FOANE și PLĂCI :
cu plățire în rate, pe lângă garanție de 10 ani.

Cele mai ieftine din întreaga țară la

TOTH JÓZSEF,
orologier și chromometric
SZEGED, Dugonics-tér 11.

Mașime de scrisori de recunoștință! Reparații cu garanție de 5 ani. Trimite catalog românesc gratuit și francat. Cele mai bune plăci românești de gramofone.

Cel mai frumos și cel mai ieftin cadou și suvenir este inelul cu litere alui Fischer, care se poate lărgi și strânge, cu literă după plac. — Prețul în bani gata: inel de argint, aurit 2 cor., inel de aur 14 carate 5 cor. și

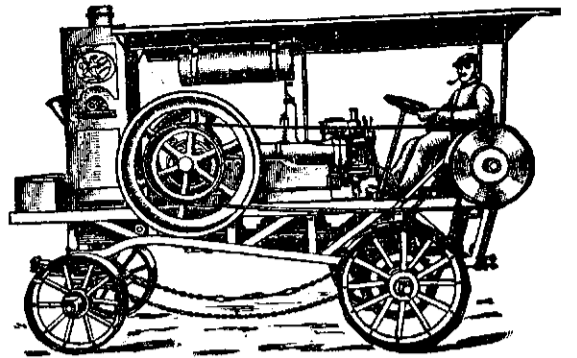
aur cu mărgăritare și pietri turchestan 7-50 cor. cu 3 briliante 38 cor. Porto și împachetarea 70 fil.

Gleichmann I.

atelier aranjat cu putere electrică

pentru repararea motoarelor și a mașinilor

DEVA, strada Aradului n-rul 7.

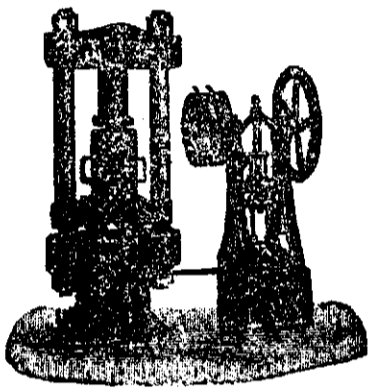

Primește spre reparare grabnică și conștiințioasă motoare, mașini cu aburi, mașini de imblătit, precum și toffelul de mașini economice, instalațiuni de pompe pentru vin, bere și fântâni, precum și aranjarea d u nou a conductului de apă. Execută toffelul de lucrări de arhitectură, precum: uși de efier, ferestri de fier, balcoane, gratii, porți, trepte de fier și fiere pentru legatul pereților. Primește spre reparare specială gramofone, mașini de scris, biciclete și cumpen. Cu oferte de prețuri servesc la cerere.

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

in Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

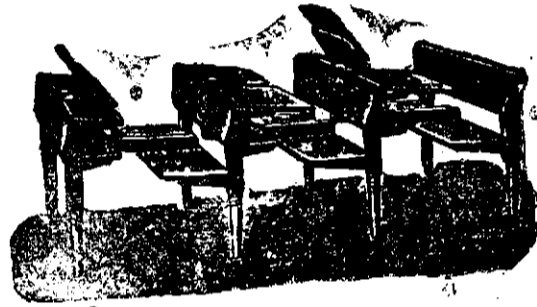
prese de olei mânate cu apă.

Plue de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sămburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unele de meliat floarea soarelui, ș. a.

Exportul până acum în 237 uzine.

Feivel Lipót utódai

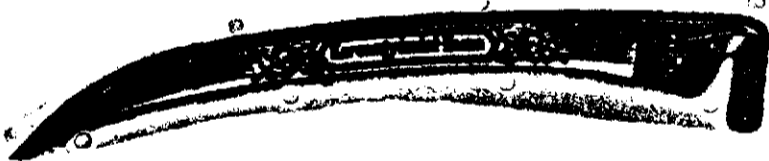
Budapest, IX. Ipar-u. 4.

Fabrică de bănci pentru școală, aranjamente pentru birouri, accesorii de gimnastică etc.

Catalog ilustrat la dorință se trimite gratuit.

Să ne credeți că este în interesul D-tră dacă comandați coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate cosi ziua întreagă deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele și mol nu se găesc între ele. Pentru trănicia flectării bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. la comanda de 10
Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2.- 2-30 2-40 2-50 2-60 cor. buc. 1 se dă rabat.

Comandele se pot face prin trimiteră banilor înainte sau pe lângă rambursă la **Lengyel Testvérek** magazin de coase **Kaposvár, Fő-utca 22 T.** „Koronagyémánt”

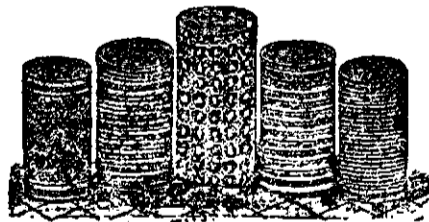
Fără nici un obligament de a cumpăra vă prezentăm cea mai bună mașină a secolului prezent, cel mai nou model de mașină de scris

S. SMITH PREMIER

cu serisoare vizibilă, provăzută cu cordea dublă în două culori, rubricatoare, cu aparat Tabulatus, angajament complet de litere, provăzută cu aparat adunător.

Agentia principală pentru Ungaria-de-Sud:

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI SZÖNYEGHÁZ ÉS MODERN IRODABERENDEZÉSI VÁLLALAT.

(Primul magazin de covoare și întreprindere de aranjament pentru birouri din Ungaria-sudică).

Maitinszki Pál és T-sa

Temesvár-Belyáros str. Jenő-herceg nr. 8.

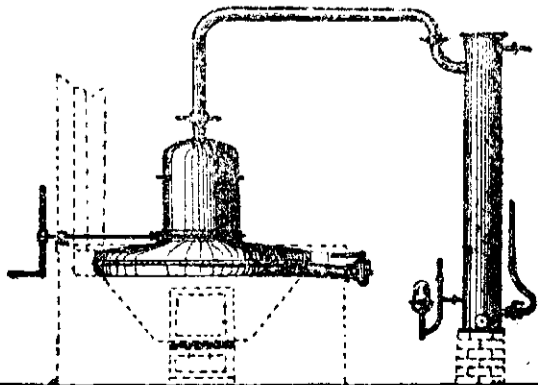
Se primește orice soi de mașini de scris spre reparare completă, spre ținere în bună rânduială și spre curățire în baza unui legământ anual. Lucrări de dactilografie, copieri cu ajutorul mașinei dactilografice se execută cu prețurile cele mai ieftine. — Hectografe și toffelul de rechizite dactilografice fabricații americane-engleze, cu prețurile cele mai convenabile.

În despărțământul de covoare se vând covoare veritabile de Persia, Smirna și toffelul de covoare cu prețuri foarte scăzute

Arányi Adolf, fabrică de obiecte de aramă

Ujpest Lőrincz-u. 7. (în casa proprie.)

Fabrică și liferează, în cea mai excelentă execuție: CAZANE de fier

rachie, precum și garnituri complete pentru fabrici chimice, fabrici de bere, alcool și rachie, mai departe vane de scaldat, — sobe pentru camere de baie, cazane și căldări cu vatră și în fine țevi de aramă roșle cu prețurile cele mai ieftine. Catalog trimis gratuit.

ATELIERUL
DE FOTOGRAFIAT
A LUI

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, piața Mátyás király-tér nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aci se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă să n'o confundați, Cluj (Kolozsvár), Piața Mátyás király-tér nr. 26, lângă farmacia lui Hintz, — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

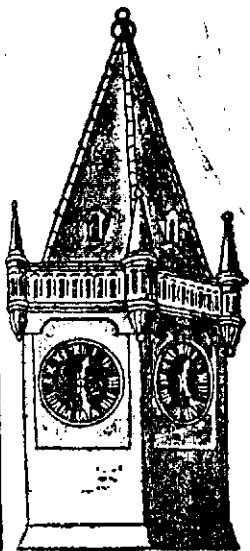
Fabrica nouă de
OROLOGE DE TURN

Sarkadi Zoltán & Comp.

fabricanți de orologe pentru turnuri în
Nagyvára Damjanics-u. 30.

(Casa proprie)

Recomandă introducerea admirabilelor orologe de aramă, cari trebuiesc trase tot la 8 zile odată, pentru biserici, palate, primării, fabrici și căsării. Se pregătesc orologe pentru prețuri convenabile, garanție mai mulți ani. Repararea orologelor de turn se execută cu minuțiozitate.

Mănuși

bretele și jaretiere, împletitoare de ciorapi, cordele de gumă, perini de gumă pentru bolnavi,

irigatoare, precum și cele mai sigure prezervative igienice de gumă și bandaje — ciorapi de gumă se vând cu cele mai moderate prețuri la

GUIDO BECSI mănușer și bandagist **SIBIU**
(Nagyszeben) Reisporgasse nr. 7.

Atențiune!

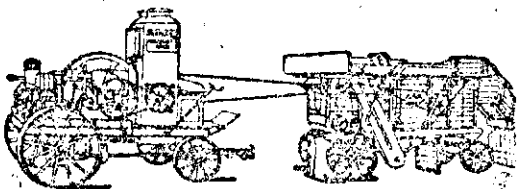
Aducem la cunoștința on. proprietari și economi, că

Pe timpul trieratului

suntem în plăcuta pozițiune de a expedia imediat 2 garnituri cu aburi de trierat de 4 cai putere, 3 garnituri de 6 cai putere și 3 garnituri de 8 cai putere, precum și mai multe garnituri cu benzin de trierat și motoare cu prețurile cele mai ieftine și pe lângă cele mai favorabile condițiuni de plătere.

Cu stimă:

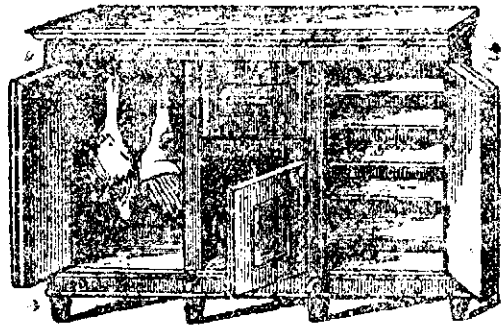
FRĂȚII BURZA mare magazin de mașinării economice și ferărie, reprezentanții cerc. a fabricii de mașini „Nicholsohn”
ARAD, piața Boros Béni nr. 1.

Dulapuri de gheață

— sunt indispensabile pentru orice casă! —

Dacă vrei să cumperi un dulap de gheață bun, trainic și ieftin, atunci comandă invenția proprie de dulapuri a lui **MOSKOVITZ** a căror părți constitutive se pot desface ușor și curăți, făcând în gheață o economie de 5% la sută. — Prețuri foarte moderate. Prospekte de prețuri ilustrate trimite gratis și franco:

MOSKOVITZ S.

fabricant de dulapuri de gheață în

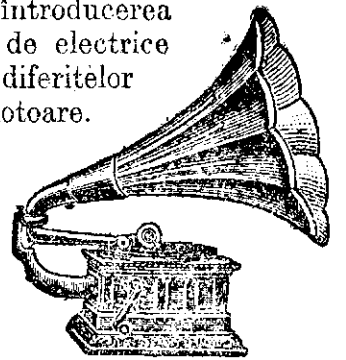
BUDAPESTA

Békkocsis utca nr. 1.

(Gutenberg palota).

Leitner Sándor mechanic și electrotehnic
Cluj-Kolozsvár, str. Deák Ferencz nr. 30.

Vinde și repară pe lângă prețuri moderate: casse de bani, biciclete, mașini de cusut, gramofane și mașini de scris. Primește orice muncă de bransă, precum: introducerea sonerilor, a luminii de electrice și a diferitelor motoare.

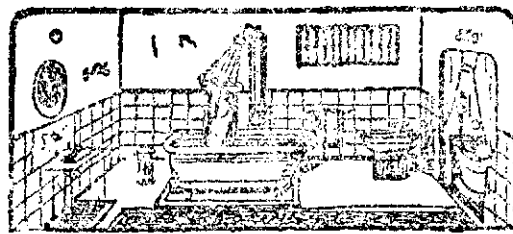
EDUARD LEXEN,

tinichigiu și antepriză de instalațiuni

Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Prăvălie: Strada Gabel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificiile, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele. **Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.**

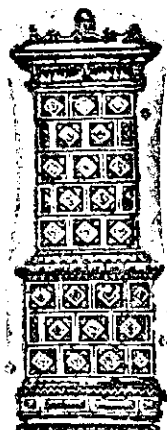
Lampe de carbid de toffelul dela 3 coroane în sus. — Engrosiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

Kiss János

fabricant de cuptoare și magazin de cuptoare de lut

Alba-Iulia (Gyulafehérvár)

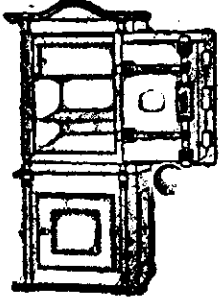
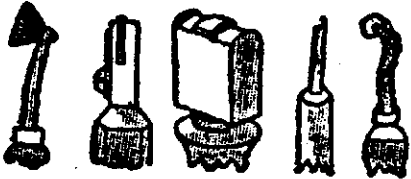
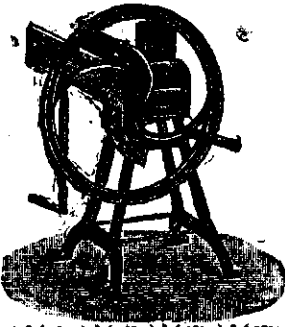
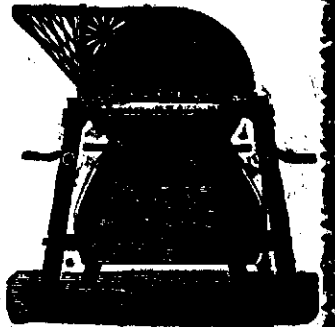
Recomandă on. public din loc și jur magazinul lui bogat asortat cu cuptoare de olane și maiolică, sigure de foc, în stil modern și în diferite culori, cu aparat de fert în grață, 25% economie în material de încălzit. — Pregătește, reparază și clădește căminuri și vetre de fier. Comandele din provincie se execută grabnic, punctual și cu prețuri convenabile, pe lângă garanția de 2 ani.

Fabrica budapestană de casse de bani

Gelléri și Schuller

BUDAPEST

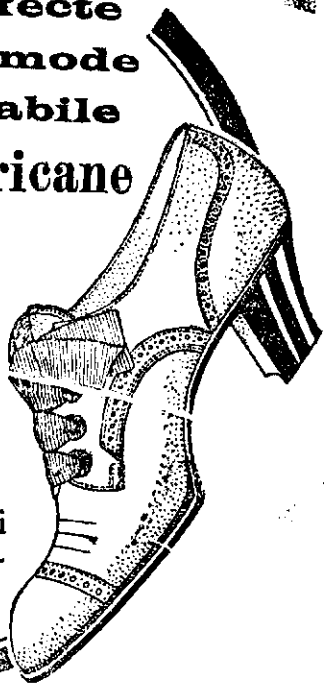
Fabrica: IX., Rákos-utca 4. Depozitul
orășenesc și biroul: V. Széchenyi-u. 7.Liferanții ministerului de agricultură, de
honvezi, căilor ferate ungare și al poștelor.Efectuiază casse de
bani, libere contra
focului și spargerilor,
casse pancelate
pentru păstrarea do-
cumentelor.Catalog gratuit și
franco.**IRING HENRICH**fabrică de unelte pentru ciobotari
Ujpest, Lörincz-u. 50.Recomandă pantofarilor și ciobo-
tarilor precum și pielarilor unelte
de branșe, calitate bună, prețuri
moderate. — Comersanților se dă
rabat. — Catalog gratuit și francat.**Hegyi János,**măestru lăcătuș de lucruri pentru zidiri și de artă.
Atelier de mașini și depozit de mașini agricole.
(Casa proprie) Aiud—Nagyenyed, Strada Tövisi-ut.Primește ori-ce lucrare de lăcătușerie artistică
și pentru zidiri, precum și lucrarea și repararea
be mașini agricole și industriale. La acele ma-
șini cari nu se pot executa în atelierul meu, am
luat reprezentanța și depozitul, mai multor fa-
drici, despre a căror fabricații m'am convins în
decursul anilor, că sunt neexceptionabile. Rog
să se adreseze în ori-ce afacere referitoare la branșa
aceasta, — la mine, servind ori și cui cu lămuriri.
Țin în depozit și mașini de cusut, cele mai
bune fabricații, precum și cumpene, cântare,
decimale. — Prețuri ieftine. — Catalog gratuit.
Se dau cu garanție și condițiuni de plătire și în rate.**Folosește Doamnă****„Crema Margit” a lui Földes**
ca fața să-ți fie curată, tineră și plăcută„Crema-Margit” este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor
din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neîntrecută, stă în compunerea ei
norocoasă, pielea o întinerește și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore.Deoarece „Crema-Margit” o imitează și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii în-
chise cu marca originală, pentru că numai pentru aceea își ia orice răspundere fabricantul.
„Crema-Margit” e nestricăcioasă, nu conține untură, compoziție neamestecată,
care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 fil. ▶ Pudra Margit 1.20 cor.

FABRICA:

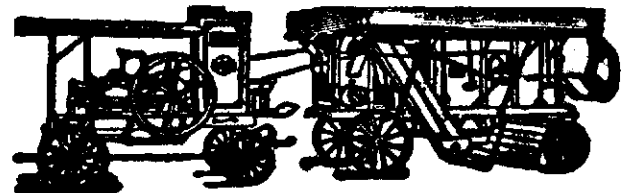
Laboratoriul lui Földes Kelemen

A R A D.

THE VERAAmerican Shoe
Cele mai perfecte
Cele mai comode
și mai durabile
ghete americanedin timpul
modern pen-
tru dame,
domni și
copii se află
numai în
asortimentul
prăvăliei de
ghete, pălării și articlii
de modă pentru băr-
bați aluiMade by
Rice & Hutchins
Boston, Mass. U.S. A.**BUCHSBAUM és T-sa****A R A D.** Telefon 442.

Cereți prospect!

400 decorațiuni și 36 premii de stat.

Motoare „OTTO” original.Locomobile de benzin și Garnituri
de trierat cu motoare complete.
Motoare de sine mișcătoare. Mo-
toare de ulei brut și gaz sugător

construște în cele mai bune condițiuni

LANGEN & WOLF

FABRICĂ DE MOTOARE.

Filiala: Timișoara-Iosefin,
Stada Bonnaz No. 12.

Cereți gratis cataloage și prețuri curente!

Se caută reprezentanți solizi!

Peste 106.500 bucăți funcționează în toată lumea!

Cea mai veche și mare fabrică de motoare din lume!

Cine fabrică cu aproape 8000 lucrători și funcționari!

Nouă tipografie românească în Arad, strada Zrinyi Nr. 1a.

Tipografia „Concordia”

atelier tipografic al ziarului „ROMÂNUL” și al
foii populare a partidului, „POPORUL ROMÂN”

Anunță cu adânc respect onoratului public românesc intrarea sa în activitate, în serviciul cultural al neamului, stând la dispoziția comitetului nostru național. :: ::

Provăzută cu aranjament tehnic modern, care
fi dă putința să execute lucrări alese și
o o artistice în ale tipografiei, o o

Tipografia „Concordia”

are afară de mașina mare, cu care se tipăresc
organele publicistice ale partidului nostru național,
încă două mașini, noi, apte pentru executarea
celor mai fine lucrări grafice :: :: :: ::

Tipărituri de bancă, tot soiul de tipărituri pentru birouri
avocațiale, invitații, anunțuri și orice fel de tipăritură se
execută solid, frumos și se compută cu prețuri moderate la

Tipografia „Concordia”

Roagă onoratul public românesc pentru binevoitorul sprijin.

Telefon pentru oraș și interurban Nr. 750.

Trziu Iurturean

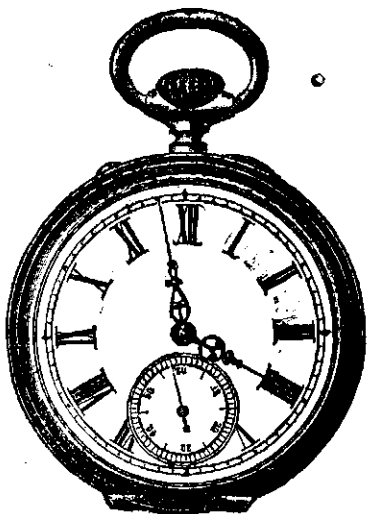
...câtuș artistic și de edificii

Bistriță — Besztercze.

10% economie la comanda
— de lucrări artistice. —

Lucrătoare aranjată cu mașini moderne.

Atențiune la cuptoarele economice de bucătărie vestite în Transilvania. — Catalog și desemnări să trimit la cerere.

Cele mai bune

oroloage

cele mai solide și cele mai moderne

juvaericaale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă **chezășie de 10 ani** și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

Brauswetter János

orologer în SZEGED

CATALOG CU 2000 CHIPURI SE TRIMITE GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul „Románul” (adecă scriu că a cetit anunțul în „Románul”). Corresponzențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Schwalb Adolf fia Vilmos

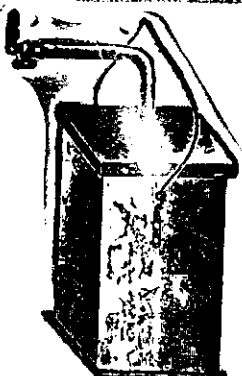
tinichigiu și mier.

Budapest, VII. Verseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Pregătește totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru stupărie, vase pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, cano pentru olei, lack ori petrolu. facile, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.
Catalog trimite gratuit și franco.

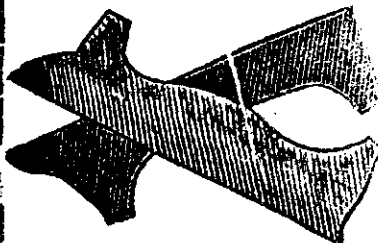

J. Gottstein, fiul,

Nagyszeben, Kleiner Ring 5.

prăvălie de piele și accesorii pentru industria de cojocărie, curelărie și ciobotărie

Mare depozit de diferite piei lucrute în țară și străinătate. — Specialități de piele. Piele lucioasă și șurțuri de piele. Tălpi Vaché și opinci. Fețe pentru cisme și ghete. Ață pentru mașină și cusut. Sfoară de cusut albă și colorată. Tort diferit. — Pâslă, barchet, pânză, tălpi de pâslă și asbeth, garnitură de gumă și ciorapi de gumă. Șireturi și postav de curățit ghetele. Cuie de lemn americane. Calapoade pentru ghete și cisme. Cremă și lac și diferite articole.

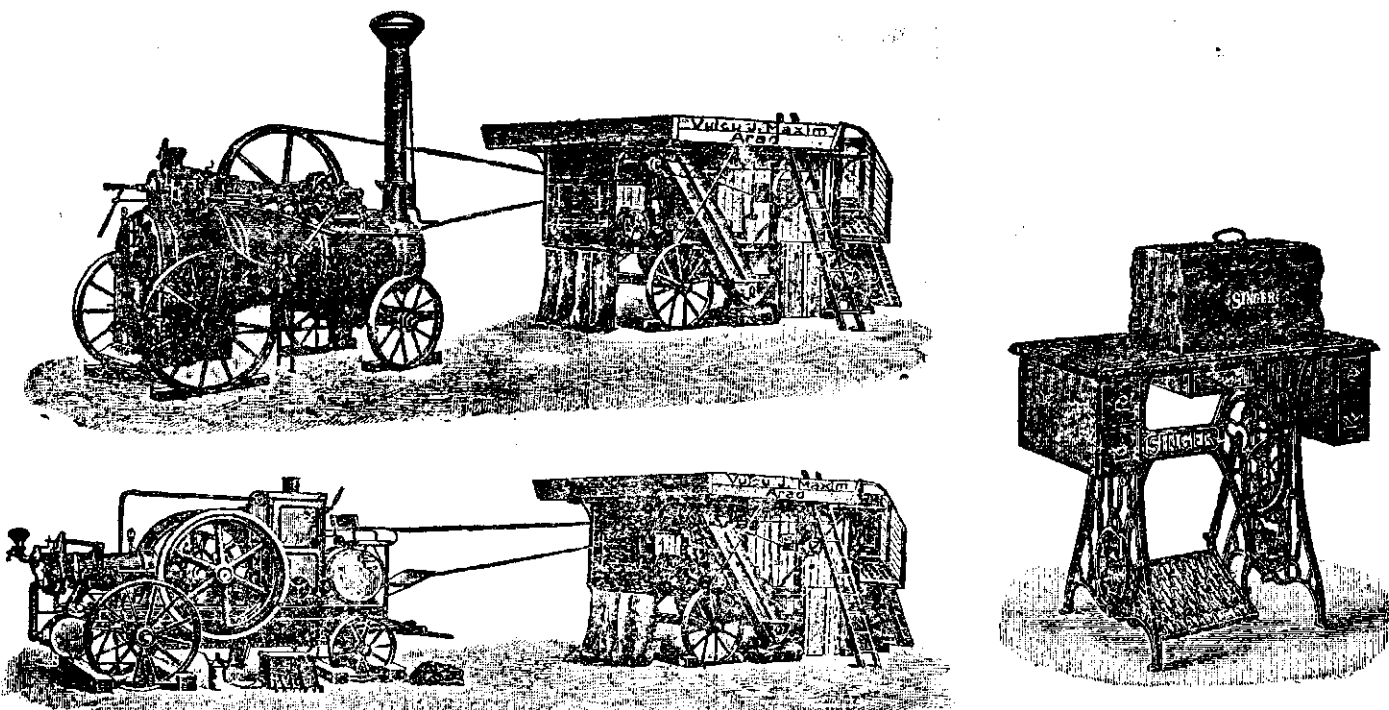

MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.

Atrag atențiunea Onor. public asupra marelui meu magazin de mașini și fabricate americane, ea cele mai bune și renumite mașini de săcerat și legat snopi Plano, fabricatul cel mai bun al lui Cormic din America, mașini de cosit nutreț și, Garnituri compl. de motor cu aburi sau motor. Uleturi de mașină și motoară,

carele, unsoare de mașină, saci, ponleve, măji, și toate trebuincioasele mașinelor de treerat, precum și pluguri, grape americane, mașini de sămanat și tălat nutreț și, alte requisite economice.

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

— Câtiva învățăcei din casă bună cu 2—3 clase gimnaziale angajezi. —